

**Företagsekonomiska institutionen
EKONOMIHÖGSKOLAN VID
LUNDS UNIVERSITET**

Kandidatuppsats

Januari 2007

Vietnams medlemskap i WTO – En möjlighet till minskad korrupktion?

Handledare

Tore Eriksson

Författare

Christina Hsu

Charlotte Karlstrand

Gunnar Strand

Sammanfattning

Uppsatsens titel: Vietnams medlemskap i WTO – En möjlighet till minskad korruption?

Seminariedatum: 18 januari, 2007

Ämne/ Kurs FEK 582: Kandidatseminarium 10 poäng

Författare: Christina Hsu, Charlotte Karlstrand, Gunnar Strand

Handledare: Tore Eriksson

Nyckelord: Vietnam, Korruption, Korruptionsrisk, Politisk risk, WTO

Syfte: Syftet med denna uppsats är att beskriva hur korruptionen i Vietnam påverkar företagsverksamheten ur företagens och organisationernas perspektiv. Vidare är syftet att redogöra för vad företagen och organisationerna anser att Vietnams medlemskap i WTO kan bidra med för att minska korruptionsrisken. Därutöver är syftet att utifrån en PEST-analys åskådliggöra vilka institutionella sektorer inom det Vietnamesiska samhället som WTO inte direkt kan påverka för att minska den befintliga korruptionen landet.

Metod: En kvalitativ metod som understöds med en kvantitativ metod.

Praktiska och teoretiska referensramar: Grunden för uppsatsens praktiska och teoretiska ramverk baseras på WTO, Institutionell PEST-analys och Korruptionsriskanalys

Empiri: Tre företag med verksamhet i Vietnam, två organisationer samt en Vietnamexpert

Slutsats: Påverkan av korruptionen på företagsverksamheten uppfattas av samtliga företag och organisationer som negativ. WTO och dess medlemskap bedöms kunna påverka genom ökad transparens, öppenhet och tydligare spelregler. WTO och dess medlemskap skulle utöver dagens inflytande också genom att bli berättigade till sanktioner mot landet, kunna minska korruptionen. Dessutom skulle WTO genom ökad informationsspridning för effektivisering av administrativa system kunna minska korruptionen i Vietnam.

1. Inledning	1
1.1 Problembakgrund	1
1.2 Tidigare studier vilka berör WTO, handel och korruption.....	3
1.3 Problemformulering	3
1.3.1 Frågeställning:	3
1.4 Syfte	4
1.5 Avgränsningar	4
1.5 Disposition	5
2. Metod.....	6
2.1 Vetenskapligt synsätt.....	6
2.2 Forskningsansats	7
2.2 Urval av undersökningsobjekt.....	8
2.2.1 Val av undersökningsplats	8
2.2.2 Val undersökningspersoner	9
2.3 Datainsamlingsmetod	9
2.3.1 Primärdata	10
Enkäter	10
Intervjuer	11
2.3.2 Sekundärdata	12
Övrig litteratur.....	12
2.4 Metodproblem	12
2.4.1 Objektivitet.....	12
2.4.2 Reliabilitet	13
2.4.3 Validitet.....	13
2.4 Metodproblem	14
3. Praktisk och teoretisk referensram	15
3.1 WTO.....	15
3.1.1 Avtal och principer.....	15
3.1.2 Fördelar	16
3.1.3 Handelshinder.....	17
3.1.4 Förenklade och tydligare handelsregler	17
3.2 Vietnams medlemskap i WTO	18
3.3 Institutionell analys - PEST.....	20
3.3.1 Politisk och legal miljö (P).....	21
3.3.2 Ekonomisk miljö (E)	21
3.3.3 Social och kulturell miljö (S)	21
3.3.4 Teknologisk miljö (T)	21
3.4 PEST-analys av Vietnam	22
3.4.1 PEST-analys av den politiska och legala miljön (P).....	22
3.4.2 PEST-analys av den ekonomiska miljön (E).....	24
3.4.3 PEST-analys av den sociala och kulturella miljön (S).....	26
3.4.4 PEST-analys av den teknologiska miljön (T)	28
3.5 Korruption och risk	29
3.5.1 Definition av risk.....	29
3.5.2 Landrisk.....	29
3.5.3 Politisk risk.....	30
3.5.4 Korruption	31
3.6 Korruptionsrisken i Vietnam	32
4. Empiri.....	36

4.1 Sammanfattning av enkätstudien	36
4.1.1 Översikt	36
4.1.2 Ekonomisk risk.....	37
4.1.3 Politisk risk.....	37
4.1.4 Finansiell risk	37
4.2 Direktintervju med universitetslektor vid Lunds universitet.....	38
4.2.1 Investeringsklimat i Vietnam	38
4.2.2 Risker som företag möter i Vietnam	38
4.2.3 WTO.....	39
4.3 Sammanfattning av telefonintervjuer	40
4.4 Telefonintervju med Svenskt Företag A	41
4.4.1 Korruption	41
4.4.2 WTO.....	41
4.4.3 Andra faktorer och framtid.....	42
4.5 Telefonintervju Svenskt Företag B	42
4.5.1 WTO.....	42
4.5.2 Korruption	43
4.5.3 Andra faktorer och framtid.....	43
4.6 Telefonintervju med Vietnamesiskt Företag	44
4.6.1 Korruption	44
4.6.2 WTO.....	44
4.7 Telefonintervju med Exportrådet i Vietnam	45
4.7.1 Korruption	45
4.7.2 WTO.....	46
4.7.3 Andra faktorer och framtid.....	46
4.8 Telefonintervju med Kommerskollegiet i Sverige	46
4.8.2 WTO.....	47
4.8.3 Andra faktorer och framtid.....	48
5. Analys	49
5.1 Påverkan på utländska företag av den politiska risken korruption.....	49
5.1.1 Form av korruption.....	49
5.2 WTO och medlemskapets möjlighet att minska korruptionen i Vietnam.....	51
5.3 Samhällets koppling till korruption.....	53
5.3.1 Politiskt legalt (P).....	53
5.3.2 Ekonomiskt (E)	55
5.3.3 Samhälle, kultur (S).....	55
5.3.4 Teknologi (T)	56
5.4 Sammanslagning av WTO och Samhället.....	57
6. Slutsats och diskussion.....	58
6.1 Slutsats	58
6.2 Förslag till fortsatt forskning.....	59
7. Källförteckning.....	60
7.1 Litteratur.....	60
7.2 Artiklar och Uppsatser	60
7.3 Internetkällor	61
7.4 Intervjuer	63
7.5 Enkät.....	63
8. Bilagor	64
8.1 Frågor till Universitetslektor vid Lunds universitet	64
8.2 Intervjuguide för företag och organisationer.....	64

1. Inledning

I detta inledande kapitel kommer vi först att beskriva bakgrund för vår uppsats och därefter föra en problemdiskussion. Därefter presenteras vår frågeställning, syfte, avgränsningar samt disposition framöver i uppsatsen.

”The first sign that something was seriously wrong in PMU-18 came when the head of the bureau was arrested in January and accused of taking around \$7m of the unit's budget for gambling on European football matches.”¹

Citatet ovan handlar om den Vietnamesiska korrupsionsskandalen, PMU-18 2006, vilket innebar att \$7 miljoner av statens pengar och bidrag från utländska donatorer menade för infrastruktursprojekt använts för att spela på europeiska fotbollsmatcher. Skandalen centreras till en av landets rikaste statsagenter med ställföreträdande transportminister och även medlemmar av det ledande kommunistpartiets centrala kommitté. Nätverket sträckte sig ytterligare till premiärministerdepartementet samt till personer på högt uppsatta poster. Skandalen är ett exempel på den utbredda korrupsion som existerar inom Vietnams maktelit, en korrupsion som även breder ut sig på lägre nivåer och genomsyrar hela landet.²

1.1 Problembakgrund

Den höga ekonomiska tillväxten i Asien under de senaste åren har inneburit att regionen fått en starkt betydande roll i världsekonomin. Drivkraften för integrationen har bland annat skapats genom ökad politisk stabilitet och marknadsliberalisering vilket har gynnat utrikeshandeln samt ökat utländska direktinvesteringar, hädanefter FDI. Prognosmakare anser att det finns goda förutsättningar för en fortsatt stark tillväxt i Asien med möjligheter att

¹Crisis dogs Vietnam congress <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/4917466.stm> (2007-01-07)

² Ibid

förvärva stora vinster.³ Av de asiatiska länderna har Vietnam visat en extraordinär förmåga att anpassa sig till nya ekonomiska förhållanden⁴ och räknas som en av de stora vinnarna av dagens utveckling. Exempelvis har Vietnam de lägsta arbetskostnaderna i regionen⁵, en hög utbildningsnivå⁶ samt en produktivitet som snabbt ökar mot Kinas nivå⁷. De stora möjligheterna får dock inte dölja befintliga svagheter och risker som begränsar och hindrar privat företagsamhet och oddsen att bedriva sin verksamhet framgångsrikt. Vid etablering på en utländsk marknad som Vietnam, möter företag betydande risker vilka kan skilja sig mycket från risker vilka existerar på dess hemmamarknad. "International Country Risk Guide Model", hädanefter ICRG, är en erkänd modell som används av företag vid strategisk global planering för att mäta samt prognostisera finansiell, ekonomiska och politisk risk i 140 av världens länder. Korruption kategoriseras i denna modell som en variabel av den politiska risken.⁸ Det existerar ingen universellt accepterad definition av korruption, dock används följande; "corruption is the misuse of entrusted power for private gain" av Världsbanken och Transparency International.⁹ Denna definition kan länkas till uppsatsens inledande citat en händelse vilken även pekar på missbrukande av förtroendeuppdrag för egen vinnings skull. Vidare visar citatet att just korruptionsrisken är ett väsentligt problem i Vietnam, dels för samhället och dels för utländska investerare. Ytterligare källor som indikerar att det Vietnamesiska samhället är korrupt är Transparency Internationals globala korruptionsindex där Vietnam rankas som 111:e land delat med Kazakstan och Albanien. För att få viss proportion på denna placering kan nämnas att Sverige har rankats till 6:e plats.¹⁰

Diskussion huruvida utländska affärsmän och investerare påverkas av korruptionen i Vietnam har blivit betydligt mer påtaglig då landet den 11 januari 2007 blir medlemmar i Världshandelsorganisationen, hädanefter WTO.¹¹ Detta efter att landet under de senaste tre decennierna har gått igenom markanta politiska förändringar, där kommunistisk politik allt

³ Blomström Magnus, Kokko Ari, Sjöholm Fredrik; 2005; Drivkrafter för den ekonomiska utvecklingen i Asien; Regeringskansliet, Asien- och Oceanienheten Analysfunktionen

⁴ Exportrådet www.swedishtrade.se/i_utlandet/landrapporter/vietnam.htm (2006-12-10)

⁵ Stålgren Lisbeth Hellvin; 2004; Regeringskansliet

⁶ Exportrådet www.swedishtrade.se/i_utlandet/landrapporter/vietnam.htm (2006-12-10)

⁷ Stålgren Lisbeth Hellvin; 2004; Regeringskansliet

⁸ PRS Group <http://www.prsgroup.com/icrg/icrg.html> (2006-11-28)

⁹ Measuring Corruption in Eastern Europe and Central Asia:

A Critique of the Cross-Country Indicators. World Bank Policy Research Working Paper 3968

http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2006/07/13/000016406_20060713140304/Rendered/PDF/wps3968.pdf (2006-12-09)

¹⁰ TI Corruption Perceptions Index http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/global/cpi

¹¹ WTO <http://www.wto.org/> (2006-11-07)

mer fått ge vika för marknadsliberala krafter. Medlemskapet innebär att Vietnam förbättrar investeringsklimatet och förutsättningarna att anpassas och integreras i världsekonomin. Förväntad ökad handeln samt ett ökat kapitalinflöde via FDI är företeelser vilka kommer att påskynda industrialiseringen av landet och på sikt höja levnadsstandarden för landets invånare som idag är ett av världens fattigaste länder.¹²

1.2 Tidigare studier vilka berör WTO, handel och korruption

Det finns inga direkta studier på WTO:s möjlighet att minska befintlig korruption i dess medlemsländer. Tidigare utförda studier har bland annat riktat in sig på hur handelspolitik i allmänhet kan influera korruption. Detta är dock studier vars empiriska material ej är fullständigt, vilket innebär att effekterna av handel på korruption fortfarande är oklara. Ytterligare studier har visat att ökad handel starkt länkas till tillväxt och minskad fattigdom vilket i sin tur kopplas till minskad korruption.¹³ Vidare på grund av att Vietnam just i skrivande stund godkänts som medlem i WTO är det av naturlig orsak ett outforskat ämne.¹⁴

1.3 Problemformulering

1.3.1 Frågeställning:

- Hur uppfattas korruptionen påverka företagsverksamheten i Vietnam?
- Hur bedöms WTO och Vietnams medlemskap ha möjlighet att minska korruptionen i Vietnam?

För att besvara frågorna har en deskriptiv analys av Vietnams institutionella natur gjorts via en PEST-analys, vilken härstammar från Janssons institutionella teori. PEST-analysen är en makroanalys och delar upp samhället i fyra delar Politiskt(P), Ekonomiskt(E), Socialt(S) och

¹² CIA Fact book <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/rankorder/2004rank.html> (2007-01-10)

¹³ Trade and fight against corruption. Annex 1-2. 051221.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/In%20English/Trade_and_the_Fight_against_Corruption_Annew_1-2.pdf (2006-12-22)

¹⁴ WTO www.wto.org (2006-11-07)

Teknologiskt(T).¹⁵ Denna infallsvinkel ger en ökad förståelse för Vietnams inrikes- samt ekonomiska och handelspolitiska situation vilket underlättar undersökningen av vad WTO dess medlemskap saknar för att påverka korruptionen. Ytterligare har WTO och dess betydelse beskrivits och existerande korruptionsproblem påvisas via ICRG modellen.

1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att beskriva hur korruptionen i Vietnam påverkar företagsverksamheten ur företagens och organisationernas perspektiv. Vidare är syftet att redogöra för vad företagen och organisationerna anser att Vietnams medlemskap i WTO kan bidra med för att minska korruptionsrisken. Därutöver är syftet att utifrån en PEST-analys åskådliggöra vilka institutionella sektorer inom det Vietnamesiska samhället som WTO inte direkt kan påverka för att minska den befintliga korruptionen landet.

1.5 Avgränsningar

Undersökningen har avgränsats till att endast behandla den politiska risken korruption som existerar på den vietnamesiska marknaden. Undersökningsobjekten har avgränsats till ett Vietnamesiskt samt två svenska företag vilka är etablerade på den Vietnamesiska marknaden. Djupintervjuer har gjorts med dessa företag och ytterligare med två organisationer vilka har en stark länk till svensk företagsverksamhet på den vietnamesiska marknaden samt med Vietnamkunnig universitetslektor vid Lunds Universitet. Avgränsningar har gjorts på grund av tid- och resursbegränsning. Vidare är korruption en risk en mångdefinierad, icke-objektivt definition, vilket skulle innebära tidskrävande, komplexa analyser om vi vänt oss till företag från olika länder. Genom att istället välja endast svenska företag underlättas möjligheten för analys och det insamlade materialet blir mer lättbearbetat. Vi har dock ett undantag, det finns ett vietnamesiskt företag med i vår studie. På grund av tidsbegränsning har undersökningen avgränsats till att endast inkludera en nulägesanalys samt en kort historiskt tillbakablick som grund för att förstå det befintliga läget

¹⁵ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

1.5 Disposition

Kapitel 2 | Metod: Här presenteras den metodologi vi tänkt använda oss av för att uppnå det givna syftet. De metodval vi gjort presenteras och kapitlet behandlar även de problem som våra valda metoder kan ge upphov till.

Kapitel 3 | Praktisk och Teoretisk Referensram: Här presenterar vi våra teoretiska och faktamässiga komponenter vilka vi behöver för att senare göra vår analys. I stora drag innehåller kapitlet WTO och dess inverkan, Institutionell PEST-analys och slutligen risker och korruption.

Kapitel 4 | Empiri/ resultat: Här ges en sammanställning av vår enkätstudie, direktintervju samt alla telefonintervjuer..

Kapitel 5 | Analys: Analysdelen kopplar ihop den empiri som tagits fram med den teori som presenterats för vi senare ska kunna dra slutsatser och uppfylla vårt syfte med uppsatsen.

Kapitel 6 | Slutsats och diskussion: Här presenteras den slutsats analysen lett oss till. En diskussion kring undersökningen ges även, där vi tar upp de problem som uppstod under undersökningen.

Kapitel 7 | Källförteckning

Kapitel 8 | Bilagor

2. Metod

Vi tar i detta kapitel upp hur vi har gått till väga för att skapa uppsatsen och för en diskussion om detta. Vi belyser även de synsätt och ansatser vilka är lämpliga för vår uppsats.

2.1 Vetenskapligt synsätt

Det finns två förhållningssätt till synen på vetenskap, på ena sidan har man positivismen där forskaren vill se världen som precis, säker och verklig¹⁶. Detta har sitt ursprung i empiriska och naturvetenskapliga förhållningssätt. Redan när forskaren påbörjar sin studie har han teorier i bakhuvudet vilka används för att filtrera fram den input som anses passa.¹⁷

På andra sidan av synsättet, positivismens motsats, har man hermeneutik.¹⁸ Inom hermeneutiken använder man forskningsresultaten för att förstå, tolka och ibland åstadkomma förändring.¹⁹ Forskaren försöker inte förklara olika företeelser och tillstånd utan vill skapa förståelse, detta är en viktig skillnad gentemot positivismen. Vidare ser forskaren till helheten snarare än att studera varje bit av helheten separat och åtskilt som positivismen förespråkar. Hermeneutikerna använder sig av en arbetsprocess vilken kallas den hermeneutiska spiralen. Detta är en iterativ process, då text tolkas och förstås som leder till ny tolkning och ny förståelse.²⁰

Det vetenskapligt synsätt vilket vi tillämpar för denna uppsats har varit det hermeneutiska, då det passar vårt syfte bäst. Vi tolkar och ser på hur förändringen i Vietnam genom medlemskapet i WTO påverkar korruptionen. Vi har haft stor användning för den iterativa spiralen framför allt då vår kunskapsbas ständigt ökade och vi var tvungna att gå tillbaka till problem och syfte. Eftersom de resultat vi har fått in bygger på personliga uppfattningar hade positivistisk syn varit mycket svår att tillämpa.

¹⁶ Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo, *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer* (1999)

¹⁷ Davidson, Bo & Patel, Runa, *Forskningsmetodikens grunder* (1994)

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Lundahl, Ulf et al, *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer* (1999)

²⁰ Davidson, Bo & Patel, Runa, *Forskningsmetodikens grunder* (1994)

2.2 Forskningsansats

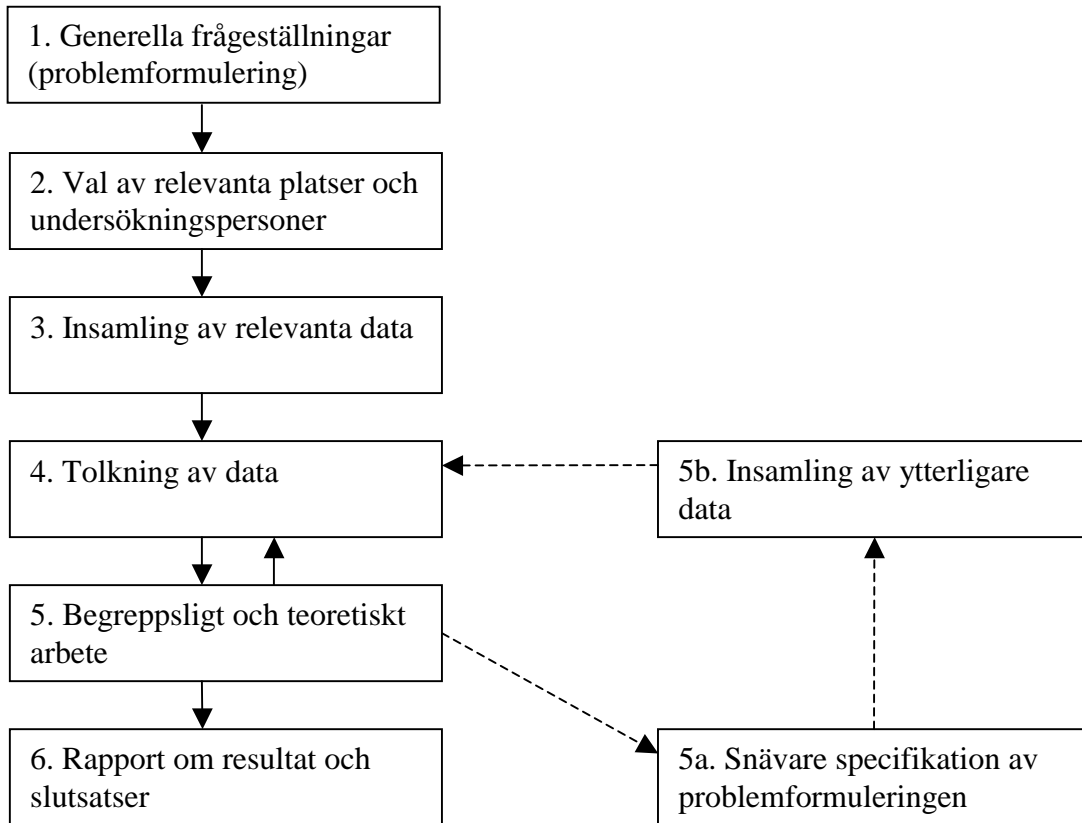
Mot bakgrund av den problemformulering och det syfte samt vetenskapligt synsätt vi använder oss av, har vi valt främst en kvalitativ inriktning. Denna kompletteras med en kvantitativ undersökning. Detta visar att vår inriktning mot en mer kvalitativ undersökning inte per automatik innebär att kvantitativa data inte samlas in. Just denna aspekt är något som Bryman och Bell (2003) tar upp som kritik vilket många kvalitativa forskare framför; nämligen att distinkt kvalitativ forskning inte genomförs helt utan siffror.²¹

Undersökningsmetodologin har utgått ifrån de steg som Bryman och Bell (2003) beskriver som de huvudsakliga i en kvalitativ undersökning.²² (Se Figur 1. på nästa sida)

Således har vi utgått från det ursprungliga problemet och syftena vilka tas upp i tidigare kapitel. De följande stegen redogörs för löpande i uppsatsen. Kapitlet om metod kommer vidare att behandla de två kommande stegen som berör urval av undersökningsobjekt samt insamlingsmetod.

²¹ Bryman, A. & Bell, E. 2003. Business research methods

²² Ibid. s. 283 Figur 13.1

Figur 1, Tillvägagångssätt kvalitativ undersökning

Källa: Bryman och Bell (2003) Egen illustration.²³

2.2 Urval av undersökningsobjekt

2.2.1 Val av undersökningsplats

För att besvara problemformuleringen utgår vi ifrån svenska företag och organisationer som är verksamma i Vietnam, då dessa företag bör vara införstådda med hur det vietnamesiska företagsklimatet fungerar, vilka hot som existerar och vilka möjligheter som finns. Studien innefattar även ett vietnamesiskt företag.

²³ Bryman, A. & Bell, E. 2003. Business research methods

2.2.2 Val undersökningspersoner

Enligt Exportrådet är ett fyrtiotal svenska företag verksamma i Vietnam och de har listat några av vilka de anser vara de viktigaste företagen. Vi har valt ut dessa företag till vår studie då vi anser att företagen visar en stor variation både när det gäller företagsstorlek (antal anställda, omsättning) och vad gäller verksamhetsområde med företag inom flera, varierande branscher.

Företag:

ABB	Tetra Pak	Ericsson	SKF
Electrolux	Alfa-Laval	Atlas Copco	SAS
Sandvik	NCC	Swedish Match	Becker
FMC FoodTech	Casco		

De företagsrepresentanter och representanter för organisationer som sedan valts ut till att besvara enkätstudien samt för att delta i djupintervjuerna har via sitt företag/organisation eller på grund av sitt ursprung en relation till Vietnam. Detta för att garantera att respondenterna är insatta i det område som vi valt att undersöka.

2.3 Datainsamlingsmetod

Då det är ett relativt litet antal företag som ingår i undersökningen har fokus lagts på kvalitativa intervjuer med sakkunniga inom det berörda området, hos företagen samt organisationerna. Vi gjorde först en direktintervju med en nyligen hemkommen vietnamkunnig lektor vid Lunds Universitet. Han hade tillbringat fem år i landet och gav oss mycket bra input och inspiration. För att få en uppfattning om vilka företag som vi avsåg skapa djupare kontakt med inleddes vår undersökning med att utföra en enkätstudie. Avslutningsvis gjorde vi ett antal telefonintervjuer. Komplettering har skett via litteraturstudier av både direkta teorier men även sammanställning av adekvat fakta, dessa redovisas i kapitlet Praktiskt och Teoretisk referensram.

2.3.1 Primärdata

Enkäter

Enkäter är ett av de vanligaste instrumenten för datainsamling och är väldigt lik den strukturerade intervjun i sin utformning.²⁴ Enkäter har den fördelen att de är lättare och billigare att administrera om man jämför med intervjuer, de kräver inte långa resor eller telefonsamtal, och går att skicka ut i stora kvantiteter, något som inte är möjligt vid intervjuer.²⁵ Vid en enkätstudie blir man även av med eventuella intervju effekter då inga personliga möten genomförs som skulle kunna påverka hur respondenten väljer att svara.

Hänsyn måste även tas till respondentens tidsaspekter (samt även våra egna), och där är enkäter bekväma i den bemärkelsen att de kan besvaras när som helst och inte kräver några särskilda tidskrav, förutom de deadlines vi själva sätter upp för respondenterna. I vårt fall där enkäter i vissa fall har skickats till Vietnam så har enkäten en oerhörd fördel då möten inte hade varit möjliga.

Problematiken med enkäter är för oss den risk att respondenten inte är rätt person att svara på enkäten och även om vi tidigare ringt för att stämma av med vår respondent så hindrar det inte det faktum att enkäten kan delegeras vidare till någon annan, vilket är negativt då vår studie kräver att rätt insatta personer besvarar våra frågor. Ytterligare problem, jämfört med en intervju, är om det visar sig att respondenten inte riktigt kan besvara en fråga eller inte utvecklar sitt svar. Vid en intervju hade vi då kunnat hjälpa respondenten att förstå en fråga bättre, eller be denne att utveckla sig, något som inte är möjligt vid en enkätstudie. Något vi tar hänsyn till i utformandet av vår enkät är att inte ställa för många frågor och undviker frågor som eventuellt kan uppfattas som komplexa eller svåra att förstå. Detta för att undvika att respondenten tröttnar på att svara på frågor de anser vara tråkiga och ointressanta. Vi begränsar därför antalet frågor i enkäten till 20, där även tydliga definitioner av begrepp som används ges för att förhindra missförstånd och egna tolkningar. Det kanske största problemet med enkäter är risken för låg svarsfrekvens.²⁶ När man genomför enkäter finns alltid risken

²⁴ Bryman, A. & Bell, E. 2003. Business research methods

²⁵ Det går naturligtvis att genomföra gruppintervjuer eller intervju fokuserade grupper, men vi anser inte detta vara möjligt eller relevant i vår studie.

²⁶ Bryman, A. & Bell, E. 2003. Business research methods

för bortfall och detta är mer negativt om det visar sig att bortfallet hade svarat annorlunda än de som deltar, då risken för fel och skevhet i svaren ökar. För att motivera respondenterna att faktiskt delta i enkäten, samt även i en efterföljande intervju, så lottar vi ut ett presentkort på webbshoppen amazon.com till de personer som deltar. Vi har även kontaktat företagen innan det att enkäten skickades ut för att få tag på rätt anställd, och även för att få en viss kontakt med respondenten i förhand och således skapa en relation som ökar chansen att denne väljer att delta.

Intervjuer

Vår studie har främst baserats på djupintervjuer. Intervjuer är förmodligen den mest använda metoden inom kvalitativ metod, framförallt tack vare sin inneboende flexibilitet.²⁷ Återgår man till problemformuleringen och de existerande problem som tas upp anser vi att det finns en viss känslighet vad gäller en del frågor vilka främst rör korruption. Därav anser vi att kvalitativa intervjuer är att föredra framför en kvantitativa, strukturerade intervjuer. Utan att direkt binda upp respondenten till en rigid intervjuguide kan aktuella frågor besvaras genom semistrukturerade intervjuer. Detta tillåter oss att hoppa mellan våra frågor, ställa frågorna i en annan ordning eller ställa samma frågor fast med andra ord samt ytterligare underlätta för möjligheten att ställa följdfrågor.²⁸ Vi anser denna frihet och flexibilitet vara det viktigaste och den största fördelen med semistrukturerade intervjuer. Dock anser vi inte att en helt ostrukturerad intervju är opassande i vårt fall då det krävs att en viss uppsättning av frågor finns för att skapa en koppling till våra syften och problemformuleringar.

Vårt mål är att intervjua representanter från företag som är eller har varit verksamma i Vietnam, men även representanter från företag som i den tidigare enkätstudien lämnat, enligt oss, intressanta och kanske avvikande svar. Utöver dessa intervjuer ämnar vi även intervjua sakkunniga inom områdena Vietnam och investeringar i Vietnam exempelvis anställda på Exportrådet i Vietnam. För att bilda oss en uppfattning om nuläget i Vietnam och hur samhället generellt ser ut genomfördes en inledande intervju med Universitetslektor vid Lunds Universitet som genom sitt långa engagemang i ett Vietnamprojekt är mycket kunnig inom området.

²⁷ Ibid

²⁸ Bryman, A. & Bell, E. 2003. Business research methods

En möjlighet att träffa respondenten personligen skulle ha inneburit ett bästa alternativ för vår undersökning. Restriktioner har dock fått avgöra och eftersom flertalet respondent befunnit sig i Vietnam har inte personliga möten varit möjliga.

Gjorda telefonintervjuer har spelats in och transkriberats för att svaren skall noteras så exakt som möjligt. Detta för att underlätta bearbetning i vår iterativa process av vårt material samt för att kunna återge en så korrekt bild som möjligt av vad respondenten sagt. På så vis förvrängs inte omedvetet svaren från respondenten.²⁹ Respondenterna har dock tillfrågats innan gjord inspelning så att de själva kunnat bestämma om de önskar bli inspelade eller ej. Vidare har vi klargjort att allt som diskuterats under intervjun behandlas konfidentiellt och att respondenten är anonym i vår analys om denne uttryckligen vill det.

2.3.2 Sekundärdata

Övrig litteratur

Utöver enkäter och intervjuer kommer vi även att ta hjälp av litteratur, artiklar och internetkällor främst för att få fram relevanta och intressanta teorier vi kan applicera på vår studie. Mycket av den sekundärdata vi använder oss av är hämtad från Internet eftersom den ska vara uppdaterad och det i flera fall handlar om sekundärdata som inte hade kunnat nås på annat sätt.

2.4 Metodproblem

2.4.1 Objektivitet

Eftersom vår fokus ligger på kvalitativa intervjuer kan problem med objektivitet uppstå, och detta är ett problem vilket är svårt att undkomma. Kritik som förs fram från kvantitativa

²⁹ Ibid

forskare är att kvalitativa undersökningar ibland blir alltför subjektiva.³⁰ Intervjueffekter är en sådan effekt som kan uppstå till följd av bristande objektivitet, där intervjupersonen väljer sitt eget perspektiv utifrån sin egen föreställningsram på hur intervjun skall utformas och hur frågorna ställs. Målet bör då vara att uppnå en så gemensam föreställningsram som möjligt och få en tydlig objektiv utgångspunkt.

2.4.2 Reliabilitet

Frågan om reliabilitet kan delas upp i två delar; extern reliabilitet och intern reliabilitet.³¹

Det förstnämnda handlar om huruvida en studie skulle få samma utfall om studien gjordes om, med samma upplägg gällande problemformulering, metod, val av teori och empiriskt underlag. Det som här kan te sig problematiskt är det faktum att det är svårt att "frysa" en viss situation³², till exempel en viss social miljö, vilket humör respondenten hade vid intervjutillfället och andra omständigheter som var aktuella då etc. Ur denna synvinkel kan det då vara svårt att uppnå fullständig extern reliabilitet. Intern reliabilitet är inte i lika hög grad ett lika stort problem som extern reliabilitet då vi har en kvalitativ inriktning på studien. Målet är då att få en överensstämmelse med hur vi i vårt undersökningsteam tolkar den data som våra intervjuer genererar.

2.4.3 Validitet

Ofta ses validitet som ett av de viktigaste kriterierna som bör uppnås i en studie och handlar huruvida vi faktiskt mäter det vi avser att mäta, hänger de slutsatser vi kommit fram till ihop? Det finns flera olika sätt att mäta validiteten, de mest relevanta i vårt fall är; begreppsvaliditet/intern validitet och ekologisk validitet/extern validitet.

Gällande begreppsvaliditeten kan vi återkoppla till det vi avser ta reda på, nämligen vilka risker som svenska företag kan möta i Vietnam. Vi måste därför se över de svar enkäten och intervjuerna ger oss för att få en hög överensstämmelse med de begrepp vi använder oss av. Är svaren svar på de frågor vi ställer?

³⁰ Bryman, A. & Bell. E. 2005. Företagsekonomiska forskningsmetoder

³¹ Ibid

³² Ibid

Slutligen, den ekologiska, eller externa, validiteten tar upp frågan om resultatet kan generaliseras till andra sociala miljöer, hur representativ studien är gjord och hur lätt det att utifrån denna generalisera resultatet.³³

2.4 Metodproblem

Vi inser att det med val av metod kan finnas brister vad gäller objektivitet då vi valt att genomföra en empirisk studie. Även reliabilitet och validitet är sådana faktorer som bör beaktas. Vårt mål har dock varit att högsta möjliga grad vara objektiva så att reliabilitet och validitet kunnat uppnås.

Vid utförda enkäter fanns svårigheter att finna rätt person på respektive företag. Via företagets hemsida fanns inte e-mailadresser till personer vilka länkades till Vietnam. Detta gjorde att vi i vissa fall var tvungna att istället använda oss av en allmän e-mailadress, till exempel info@foretag.se eller vända oss till det berörda företagets studentkontakt. För att förbättra svarsstatistiken och validiteten så ringdes berörda företag upp. Detta så att den personen med närmst anknytning till Vietnam besvarade enkäten. Eftersom företagen generellt sätt inte får lämna ut mailadresser stötte vi även här på svårigheter för att få kontakt med avsedd person.

Svarsbortfallet kan bero på att korruption är ett känsligt ämne. Företagen talar inte gärna högt om ämnet vilket gör att frågor kring hur företag arbetar för att hantera korruption kan bli snedvridna och till med felaktiga. Denna känslighetsproblematik anser vi bör uppmärksammas för att ge en rättvis bild av de resultat som presenterats. Dessutom kan det tänkas att de personer som väl svarar är de som inte har något problem med korruptionen. Eller att respondenterna har svarat med vad som är politiskt korrekt eller som de tror att samhället vill att de ska svara.

³³ Bryman, A. 2002. Samhällsvetenskapliga metoder

3. Praktisk och teoretisk referensram

Vi beskriver i detta kapitel de teorier, forskning samt de adekvata fakta vilka behövs för den senare analys som ligger till grund för att uppfylla vårt syfte.. Vi beskriver först WTO, fortsätter sedan med en PEST-analys och avslutar med risker och korruption.

3.1 WTO

Världshandelsorganisationen, WTO, trädde formellt i kraft den 1 januari 1995 som efterföljare till sin föregångare Allmänna Tull- och Handelsavtalet (GATT). Syftet med organisationen är att internationell handel skall fungera så smidigt, förutsägbart och så fritt som möjligt och detta sker och kontrolleras med hjälp av ett antal krav och överenskommelser som ställs upp för de deltagande länderna. För tillfället har WTO 149 medlemsländer som tillsammans står för drygt 97 % av världshandeln³⁴ och från och med den 11 januari 2007 kommer Vietnam att utgöra organisationens 150:e medlem³⁵.

De tre huvuduppgifter WTO har är:

- Att kontrollera att det fastställda regelverket, samt andra slutna avtal, beslut och överenskommelser, implementeras och efterföljs i medlemsstaterna.
- Att fungera som ett forum för multilaterala förhandlingar inom handel
- Att lösa handelskonflikter

3.1.1 Avtal och principer

De avtal som WTO inbegriper, och som är bindande för medlemskap, är GATT (General Agreements on Tariffs and Trade), GATS (General Agreement on Trade in Services) och TRIPS (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights). De två förstnämnda reglerar

³⁴ Regeringens hemsida. <http://www.regeringen.se/sb/d/2654/a/14549;jsessionid=aFoy1aoKLNp5> (2006-12-14)

³⁵ WTO:s hemsida. http://www.wto.org/english/news_e/news06_e/acc_vietnam_12dec06_e.htm (2006-12-14)

varuhandeln och handeln med tjänster mellan länder, medan TRIPS innefattar regelverk kring bland annat upphovsrättsskydd och patent.

Samtidigt förbinder sig medlemsländerna till att respektera och uppfylla vissa grundläggande principer. Ett medlemskap i WTO kräver att all handel sker utan diskrimination, alltså får inga länder favoriseras eller ges fördelar framför ett annat land. Icke-diskriminering gäller även för importerade och inhemska producerade varor³⁶ Restriktioner gäller även för dumpning och subventioner. Icke-diskriminering innebär per definition att korruption bryter mot WTO:s regler. En av de kanske viktigaste principerna är principen om friare handel där alla handelshinder gradvis skall försvinna. Detta är en reform som kan vara problematisk framför allt för utvecklingsländer som tillåts få en längre tid på sig att uppfylla kraven. Man måste komma ihåg att ibland kan det dock vara minst lika viktigt med ett löfte om att inte höja ett handelshinder som ett löfte om att sänka ett. Genom avtalen i WTO så förbinder sig länderna att öppna sina marknader för varor och service och sätter samtidigt ett tak på till exempel tullar. Sådan förutsägbarhet om utvecklingen i ett land skapar stabilitet, vilket uppmuntrar investeringar i landet.³⁷

3.1.2 Fördelar

Det finns en rad fördelar förknippade med ett WTO-medlemskap. Det finns bevis för att länder som är mer öppna för handel tenderar till att vara mindre utsatt för korruption.³⁸ En annan av fördelar genom medlemskapet vilken kan ses som särskilt intressant för just vårt fall, är att det uppmuntrar regeringen till att handla i bättre syfte eller ”good government” som WTO uttrycker sig³⁹. En ökad öppenhet inom handeln kan även påverka politiska reformer i rätt riktning, mot ett mer demokratisk system, som i sin tur påverkar korruptionen⁴⁰. Bevis

³⁶ Noteras bör dock göras att vissa undantag är tillåtna. T ex kan länder sätta upp frihandelsavtal som endast gäller inom sin egen grupp eller ger vissa utvecklingsländer särskild tillgång till sin marknad. Sådan diskriminering är dock endast tillåten under vissa, strikta villkor.

Understanding the WTO http://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/understanding_e.pdf (2006-12-27)

³⁷ Ibid.

³⁸ Trade and fight against corruption. One Annex.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsområden/WTO/Handel%20och%20good%20governance/Trade_and_the_Fight_against_Corruption.pdf s.6 (2006-12-22)

³⁹ WTO – Good government http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/10ben_e/10b10_e.htm (2007-01-10)

⁴⁰ Trade and fight against corruption. Annex 1-2.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/In%20English/Trade_and_the_Fight_against_Corruption_Annex_1-2.pdf s.7 (2006-12-21)

pekar även på att öppenhet i handel är ett kraftfullt bidrag till tillväxt och minskning av fattigdom, vilket i sin tur är starkt kopplat till korruption.

3.1.3 Handelshinder

Protektionism, till exempel i form av import- och exportkvoter, är ett område WTO försöker angripa särskilt hårt, detta då kvoter höjer priserna på de varor de berör, och således blir det mer pengar över för till exempel lobbyverksamhet. Sådan protektionism kan även leda till korruption vid fördelning av kvoter mellan olika handlare. Möter inte de uppsatta kvoterna importefterfrågan ökar den ”övernormala vinsten”, så kallad ”rent”⁴¹, samtidigt som konkurrensen om dessa ökar, vilket kommer leda till ett skift från direkt produktiva aktiviteter till rent-sökande aktiviteter. Detta skift leder till förluster i välfärden och ökar korruptionen.⁴² Incitament för korruption ökar även med skatter, avgifter och tullar. Forskning har visat att det finns en koppling mellan låga tariffer och låg korruption, just på grund av att höga tariffer skapar möjligheter till korruption.⁴³ En hypotes som presenterats, men inte testats, säger att det finns ett icke-linjärt samband mellan handelshinder och korruption; effekterna av det förra på korruption blir inte signifikanta förrän en viss handelshindernivå uppnåtts.⁴⁴

3.1.4 Förenklade och tydligare handelsregler

Då korruption är olagligt måste det ske under hög sekretess. Ett medlemskap innebär en ökad transparens i systemet då landet publikt måste tillgängliggöra all information om de handelsregleringar som finns och bli mer öppen kring beslutsprocesser, vilket minskar sekretessen. Stora skillnader i tariffer innebär högre sekretess och ökar incitament för till exempel en tjänsteman att ta ut en så kallad avgift för att ett företags varor skall klassificera varor i en lägre tariffkategori. Ett sätt att motverka denna korruption skulle kunna vara mer

⁴¹ Trade and fight against corruption. One Annex.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsområden/WTO/Handel%20och%20good%20governance/Trade_and_the_Fight_against_Corruption.pdf s.6 (2006-12-22)

⁴² Ibid.

⁴³ Trade and fight against corruption. Annex 1-2. 051221.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/In%20English/Trade_and_the_Fight_against_Corruption_Annex_1-2.pdf (2006-12-22)

⁴⁴ Trade and fight against corruption. One Annex.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsområden/WTO/Handel%20och%20good%20governance/Trade_and_the_Fight_against_Corruption.pdf s.6 (2006-12-22)

enhetliga tariffsystemen, vilket bland annat föreslås av Gatti (1999)⁴⁵ Tydligare kriterier för regleringar rörande säkerhet och standard av produkter ställs även upp och mer information som underlag för affärer minskar risken. Detta sammantaget ger reducerar möjligheten till arbiträra och godtyckliga beslut samt fusk⁴⁶.

3.2 Vietnams medlemskap i WTO

Vietnam inledde sina förhandlingar mot ett medlemskap i WTO för elva år sedan och 2003 hade landet börjat göra framsteg, men det saknades fortfarande en hel del, framför allt när det gällde att öppna sina marknader och öka transparensen⁴⁷. Till slut, den 7 november 2006 accepterades Vietnams ansökning och Vietnam fick den 12 december klartecken om formellt medlemskap från och med den 11 januari 2007. De viktigaste åtaganden Vietnam har förbundit sig till är för varor "Schedule of Concessions and Commitments on Goods", genom vilket Vietnam lovat att sätta tak på tullar på mellan noll till 35 procent. Högre tak sätts på till exempel alkoholhaltiga drycker, tobak och snabbkaffe. En viss grad av protektionism kommer dock att behållas; vissa produkter kommer att skyddas med tariffkvoter där högre tull kommer att tas ut för kvantiteter över kvoten och lägre inom kvoten. Dessa produkter är ägg, tobak, socker och salt, produkter som Vietnam uppgett är huvudinkomstkälla för 100 000 fattiga bönder, men målet är att kvoterna helt skall försvinna inom överenskommen tidsperiod. Vidare kommer inte jordbruksexporten att subventioneras.⁴⁸ Inom tjänsteområdet har Vietnam förbundit sig till "Schedule of Specific Commitments on Trade in Services". Här har landet reserverat sig för att kunna begränsa utländsk ägande, exempelvis inom telekommunikation där gränser kan vara 49 procent eller 65 procent, beroende på vilken tjänst det handlar om. I vissa fall skall utländskt ägande tillåtas upp till 100 %, men i det flesta fall sker detta först efter ett antal år. Hundraprocentigt utländsk ägande tillåts för arkitekturföretag, men dessa tillåts endast att handla med sina tjänster till andra utlandsägda företag.⁴⁹ I rapporten från "The Working Party", en kommitté inom WTO, ingår en del

⁴⁵ Trade and fight against corruption. Annex 1-2. 051221.
http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/In%20English/Trade_and_the_Fight_against_Corruption_Annew_1-2.pdf (2006-12-22)

⁴⁶ 10 benefits of the WTO trading system. http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/10ben_e/10b00_e.htm (2006-12-22)

⁴⁷ WTO – Accession Vietnam http://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/a1_vietnam_e.htm (2006-12-15)

⁴⁸ Vietnam's commitments: http://www.wto.org/english/news_e/pres06_e/pr455_e.htm (2006-11-17)

⁴⁹ Vietnam's commitments on services: <http://docsonline.wto.org/DDFDocuments/t/wt/acc/vnm48a2.doc>

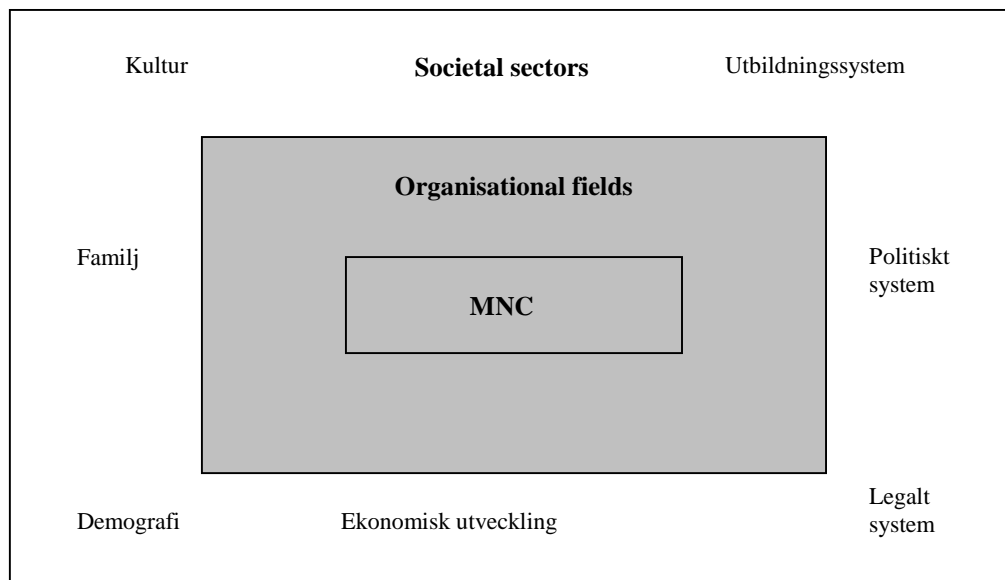
åtaganden som Vietnam åtagit sig som berör institutionella och lagligt regelverk; t ex skall kommersiell handel ske utan inblandning av den vietnamesiska regeringen. Vietnam ser dock ett antal affärsområden som naturliga monopol, där tobak och petroleum ingår, men även kulturella produkter såsom tidningar och audio-visuellt material. Privatisering av statliga företag tas upp där Vietnam gått med på att processen skall ske transparent.⁵⁰

(2006-11-16)

⁵⁰ Working Party report http://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/a1_vietnam_e.htm (2006-11-16)

3.3 Institutionell analys - PEST

För att skapa oss en bild samhället i Vietnam idag kommer vi göra en kortare makroanalys. Det ramverk vi kommer att utgå ifrån grundar sig på Janssons institutionella analys. Ramverket i sin helhet grundar sig på tre olika nivåer: Societal sectors, Organisational fields samt det multinationella företaget, MNC. Dessa steg motsvarar makronivå, mikronivå samt ner på specifikt företag. Vi kommer endast att använda oss av societal sectors, det vill säga studera makrofaktorerna i landet. Anledningen till detta val går i hand med vårt problem och syfte, undersökning av WTO och korruption, två instanser vilka båda ligger på det makroekonomiska planet. Den institutionella modellen menar att alla institutionerna är sammanbundna i ett nätverk och påverkar varandra, både utifrån nivån societal sectors och in till nivån MNC men också internt inom nivåerna.⁵¹

Figur 2, Egenmodifierad Institutionell modell

Källa: Jansson 1999⁵²

Vid analys av Societal sectors rekommenderar Jansson (1999) en PEST-analys. Detta är ett strukturerat sätt att beskriva det politiska/legala, ekonomiska, sociala/kulturella och teknologiska miljöerna i ett land.⁵³

⁵¹ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

3.3.1 Politisk och legal miljö (P)

Denna del av PEST-analysen går djupare in på de politiska framstegen i samhället samt de lagar som skapar samhällets etiska policy. Först ser man på om det finns ett tillräckligt utvecklat legalt ramverk för att överhuvudtaget kunna operera i landet. Vidare måste investerare respektera de lagar och restriktioner som finns i ett land. För att kunna utvärdera och förutspå politiska fluktuationer är det av yttersta vikt att följa det politiska läget i ett land.

⁵⁴

3.3.2 Ekonomisk miljö (E)

Vid kartläggning av det ekonomiska läget ser man på de ekonomiska faktorer och villkor som möter alla företag i ett samhälle. Den ekonomiska utvecklingen i ett land bestämmer den ekonomiska situationen för FDI.⁵⁵

3.3.3 Social och kulturell miljö (S)

Då man analyserar den sociala och kulturella miljön tittar man närmare på demografi, livsstil och sociala värderingar. Indikatorer som är bra för analysen är: Inkomstfördelning, levnadsstandard, arbetslöshet, kompetent arbetskraft samt utbildningssystemet i landet.

Även det historiska och kulturella arvet ger en inverkan på landets traditioner, värderingar och normer.⁵⁶

3.3.4 Teknologisk miljö (T)

I den teknologiska miljön ser man på vilket teknologiskt avancemang landet har gjort. Även attityden mot att ta till sig och anamma ny teknologi går in i denna del. Som en god indikator till den teknologiska utveckling är vilken nivå infrastrukturen har i landet.⁵⁷

⁵⁴ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ibid.

3.4 PEST-analys av Vietnam

Vi kommer nu att redogöra för de relevanta fakta som senare kommer att användas i vår analysdel för att visa kopplingar mellan samhället och korruption.

3.4.1 PEST-analys av den politiska och legala miljön (P)

Det politiska systemet

Vietnam eller Socialistrepubliken Vietnam (SRV) som landet egentligen heter är en enpartistat som kontrolleras av Vietnams kommunistiska parti. Regeringen leds för tillfället av premiärminister Nguyễn Tấn Dũng.⁵⁸

Regional maktfördelning

Administrativt sett är Vietnam uppdelat i 57 provinser och ungefär 600 distrikt, vilka leds av valda folkråd, så kallade People's Council. Den verkställande makten innehar administrativa kommittéer som väljs av folkrådet. Även på lokal nivå finns dessa folkråd där kommittémedlemmarna har betydande makt även om dessa lokala folkråd är starkt kopplade till det centrala folkrådet. Decentraliseringen är ett arv från kriget då bristen på kommunikationer och infrastruktur var överhängande, Hanoi var då tvungen att låta beslut ske mer på lokal nivå. Speciellt i södra delarna av Vietnam kan man se detta än idag vilket bidrar till en ökad grad av försvåring vid implementerandet av ny politik och nya lagar.⁵⁹

Politisk stabilitet

I Vietnam har man lyckats att reformera landet från en planekonomi till effektiv marknadsekonomi utan att regeringsledarna har förlorat sin auktoritära ställning. Majoriteten av befolkningen är nöjd med de materialistiska förbättringarna och bryr sig än så länge inte om politisk frihet, detta bidrar till att den politiska stabiliteten förmodligen kommer fortlöpa.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ CIA Fact Book <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vm.html> (2006-11-29)

⁵⁹ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

⁶⁰Risken med det politiska systemet är om gapet mellan rika och fattiga skulle öka då det legitima ledarskapet bygger på en fortsatt kraftig tillväxt och jämn fördelning av den nytta som skapas. Dock är risken för politiskt våld väldigt liten eftersom det exempelvis inte finns några studentorganisationer som i Kina eller etniska konflikter som i Indonesien.⁶¹

Byråkrati och korruption

Regeringen i Vietnam har en väldigt komplex beslutsprocess på grund av landets hierarkiska struktur. En anledning till korruptionsproblemet är en ständig förändring i lagar och regleringar och det råder stor osäkerhet i vad som gäller och vad som ska efterföljas. Ytterligare en anledning är alla licenser och godkännanden som finns inbyggda i systemet vilket bidrar till att korruption blir väldigt vinstgivande. Vidare har statligt anställda väldigt låga löner och man drar därför nytta av de maktpositioner man tilldelas.⁶²

Internationella relationer

Nationer

Vietnam har gått från ett extremt isolerat land till att bli starkt integrerat med sin omvärld.⁶³ Landet vill idag bygga goda relationer med sin omvärld för att på så vis dra till sig utländska investerare och deras kapital.⁶⁴ Relationen till Kina har sedan 1991 fungerat väl dock finns vissa dispyter angående vissa landgränser som i det långa loppet kan bidra till instabilitet. Japan och Vietnam har goda relationer, Japan är den största hjälpdonatorn och ser Vietnam som sin bakgård på grund av historiska skäl. Vietnam ser USA som en god motpol till Kina som annars dominerar den asiatiska regionen. Vietnam och de skandinaviska länderna har väldigt goda relationer eftersom alla av dem var stora bidragsgivare efter kriget. Sverige var bland annat det första västerländska land som etablerade full diplomatisk relation till Vietnam.⁶⁵

Internationella organisationer

Vietnam blev medlem i de Sydostasiatiska nationernas förening (ASEAN) 1995 och 1998

⁶⁰ Schot, 1996. Legal Aspects of Foreign Investments in the Socialist Republic of Vietnam

⁶¹ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

⁶² Ibid.

⁶³ U.S. Library of Congress <http://www.loc.gov/index.html> (2006-11-23)

⁶⁴ U.S. Department of State <http://www.state.gov/> (2006-11-23)

⁶⁵ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

blev landet en fullgod medlem i Asian Pacific Economic Cooperation (APEC)⁶⁶ Som beskrevs i avsnittet om WTO så blir Vietnam en officiell medlem i WTO den 11 januari 2007⁶⁷. Mycket av Vietnams finansiering för utvecklingsprojekt kommer från World Bank och Asian Development Bank.⁶⁸

Det legala systemet

Vietnam var länge ett konfucianismiskt samhälle vilket innebar ett system utan lagar, då detta var ett system av makt. Istället byggde systemet på lojalitet enligt Konfucius lära. Dagens Vietnam är byggt på det kommunistiska lagsystemet och till en liten del av de franska civilrättsliga lagarna.⁶⁹ Lagarna i landet genomgår just nu en ständig förändring, vilket medför oklarhet i vad som gäller dessutom har styrande svårigheter med implementering av nya lagar, vilket medför dålig verkan i praktiken.⁷⁰

Handelsregleringar

Vietnam har historiskt sett haft höga handelshinder för att skydda inhemska sektorer. Landet har ett högt påslag av tullar och använder sig även av handelskvoter.⁷¹ Vid vissa tillfällen har regeringen till och med stoppat importen helt och hållet av vissa varor.⁷²

3.4.2 PEST-analys av den ekonomiska miljön (E)

Ekonomisk bakgrund

Vietnam började införa ekonomiska reformer redan år 1979 men det var inte förrän år 1986 som regeringen verkligen påbörjade den ekonomiska förändringen genom det så kallade ”Doi Moi”. Landet har gått från en importsubstituerande till exportorienterad ekonomisk strategi för att öka på industrialiseringen och moderniseringen av landet.⁷³ Vietnam lånar mycket av sina grannländers ekonomiska politik från bland annat Kina, Taiwan, Sydkorea, Singapore och Japan.⁷⁴ Landet är fortfarande i startgroparna för att bli en industrination och ligger

⁶⁶ Svenska Ambassaden – Hanoi http://www.swedenabroad.com/pages/start_9104.asp (2006-11-24)

⁶⁷ WTO www.wto.org (2006-11-07)

⁶⁸ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

⁶⁹ CIA Fact Book <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vm.html> (2007-01-10)

⁷⁰ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

⁷¹ WTO www.wto.org (2006-11-07)

⁷² U.S. Department of State <http://www.state.gov/> (2006-11-23)

⁷³ Engholm 1995, Doing Business in the new Vietnam.

⁷⁴ Ibid.

årtionden bakom de stora industrialiserade länderna, för att fortsätta växa genom ett inflöde av FDI måste mer strukturreformer införas. Reformen för banksystemet, statssektorn, regler för handel och investeringar måste ske för att FDI ska fortsätta in i landet.⁷⁵

Handelsreformer

Som redovisades i WTO-kapitlet genomgår Vietnam just nu stora förändringar vilka ska tillföra enklare handel och ökad transparens i landet.⁷⁶

Makroekonomiska indikatorer

Den makroekonomiska utvecklingen har varit mycket god den senaste tiden.⁷⁷

Tillväxt

Tillväxten mätt i BNP steg ytterligare år 2005 till 8,4 procent, vilket är näst högst i Asien efter Kina.⁷⁸ Det som drivit tillväxten är både stark inhemsk efterfråga samt utländsk efterfråga, även offentliga investeringar har bidragit till den höga tillväxten. Tillväxten spås fortsätta i samma takt i framtiden.⁷⁹ Grafen nedan illustrerar den ekonomiska tillväxten mätt i real BNP de senaste åren.

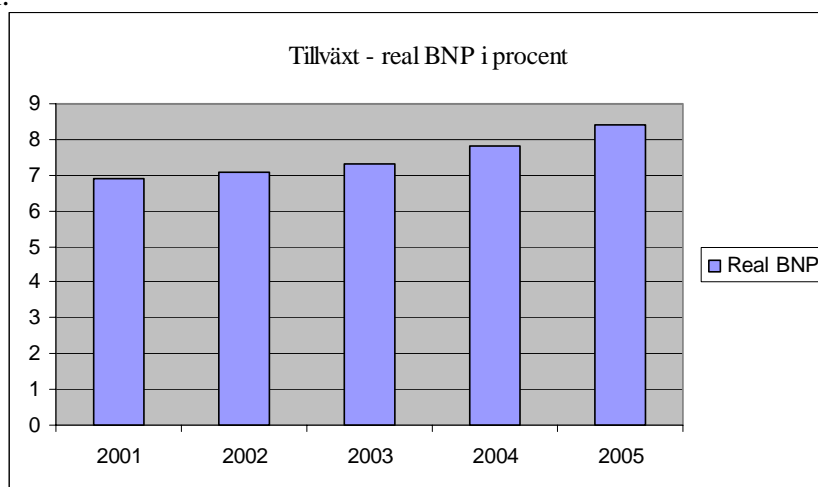

Diagram 1, Vietnams reala BNP mätt i procent

Källa: Värden hämtade från IMF Statistic Report of Vietnam 2006⁸⁰

⁷⁵ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam

⁷⁶ WTO www.wto.org (2006-11-07)

⁷⁷ IMF Vietnam Country report 2006

<http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=20136.0> (2006-12-17)

⁷⁸ CIA Fact Book <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vm.html> (2007-01-10)

⁷⁹ IMF Vietnam Country report 2006

<http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=20136.0> (2006-12-17)

⁸⁰ IMF Vietnam Statistical Appendix 2006 <http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=20138.0> (2006-12-17)

Handelsbalans

Handelsbalansen ligger på ett säkert plus tack vare stigande oljepriser och varaktig exportökning av icke-oljeprodukter. Vietnams valuta Dong är uttalat "managed float" men är i själva verket knuten till den amerikanska dollarn, därför kan handelsbalansen påverkas mycket av skift i marknaden.⁸¹

Arbetslöshet

Arbetslösheten i landet sjunker stadigt och är i dagens läge nere på endast 5,3 procent.

Grafen nedan visar arbetslöshetsutvecklingen de senaste åren.

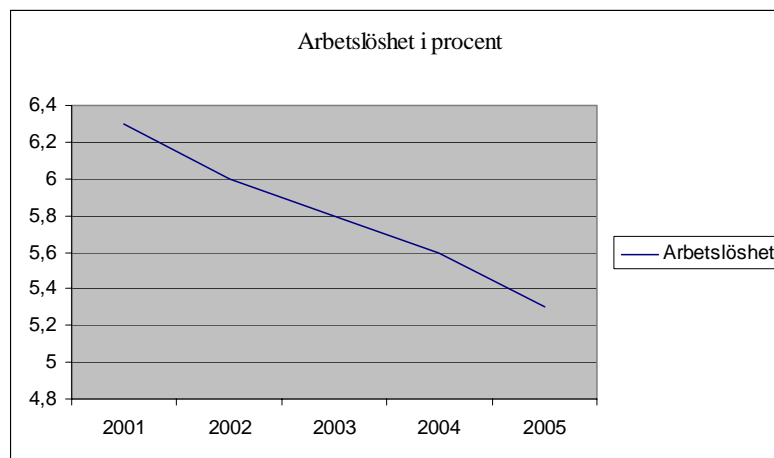

Diagram 2, Vietnams arbetslöshet mätt i procent

Källa: Värden hämtade från IMF Statistic Report of Vietnam 2006⁸²

3.4.3 PEST-analys av den sociala och kulturella miljön (S)

Demografi

Vietnam har cirka 84 miljoner invånare och är väldigt tätbefolkat.⁸³ Vietnam är även ett av världens fattigaste länder men klättrar långsamt uppåt, idag är antalet som lever under

⁸¹ IMF Vietnam Country report 2006

<http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=20136.0> (2006-12-17)

⁸² IMF Vietnam Statistical Appendix 2006

<http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=20138.0> (2006-12-17)

⁸³ CIA Fact Book <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vm.html> (2007-01-10)

fattighetsgränsen (1 USD per dag) mindre än i både Kina, Indien och Filippinerna.⁸⁴ Dock klassificeras Vietnam av Världsbanken som ett låginkomstland⁸⁵.

Mer än en tredjedel av Vietnams befolkning är under 15 år, vilket medför tilltagande ökning av storlek på arbetsför befolkning, denna ökning tros pågå fram till år 2020. På grund av detta kommer det ta Vietnam längre tid att uppnå ekonomisk utveckling som ligger i fas med sina grannar som använder samma expansionsstrategier.⁸⁶

Kulturellt arv

Kina är det land som influerat Vietnam mest framförallt inom politiska och sociala värderingar. Utöver detta har konfucianismen alltid påverkat det vietnamesiska samhället och uppenbarar sig idag genom mänskliga relationer (human relations) och politik. Konfucianismen står för respekt för familjen, engagemang och tålmod, kollektivet, autarkiskt styrande där regeringen fungerar som fadern i familjen.⁸⁷ Vietnameserna ser sig tillhöra ett större kollektiv med antingen familjen eller klanen i centrum där individens behov är underordnade. Vietnam anses vara ett kontext samhälle där platsen, attityden och icke-verbala gester spelar mer roll än ord som uttalas. Samhället är uppbyggt av sammankopplade nätverk av personliga relationer, där det ska råda harmoni. Begreppet att tappa ansiktet är väldigt viktigt och offentligt kritik kan bidra till stor förnedring. Vietnamesernas tidsperspektiv är skiljer sig dessutom från västerländska då vi ofta pratar exakthet i framtiden om dagar och veckor så använder vietnameserna sig av säsonger.⁸⁸ Nationalismen influerar också det vietnamesiska samhället Vietnameserna ser aldrig sig själva som underlägsna mot någon annan.⁸⁹

Affärskultur

Den nationalistiska andan som finns i landet påverkar även affärsförfarandet, båda parter ska behandla varandra med stor respekt. Detta respektgivande är sammankopplat med begreppet att tappa ansiktet som tidigare beskrivits. Precis som samhället är uppbyggt av personliga nätverk görs affärer på samma sätt, vilket går i enlighet med övriga Asien. Dessutom anses det helt naturligt att diskutera familjeärenden vid förhandlingar då familjevärden är det

⁸⁴ CIA Fact Book <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vm.html> (2007-01-10)

⁸⁵ World Bank list of economies July 2006, <http://siterecources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/CLASS:XLS> (2007-01-10)

⁸⁶ Engholm 1995, Doing Business in the new Vietnam.

⁸⁷ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Engholm 1995, Doing Business in the new Vietnam.

viktigaste för vietnameserna. En affärsrelation tar lång tid att bygga upp och vietnameser är till viss del misstänksamma mot att göra affärer med utlänningar. Vietnameserna kan bedriva förhandlingar med konkurrenter och är inte särskilt lojala i affärssammanhang. Dessutom ser de skriftliga avtal mer som preliminära bestämmelser snarare än en lagstadgad skyldighet.⁹⁰

3.4.4 PEST-analys av den teknologiska miljön (T)

Teknologi allmänt

Vietnam är fortfarande ett jordbrukssamhälle teknisk utveckling har tidigare gått till genom att imitera sin granne, vetenskapen om immateriella rättigheter är därmed låg. Den forskning och utvecklingsmodell landet har använt sig av är den sovjetiska; man skapade forskningsinstitutioner och universitet vilka kontrollerades centralt av regeringen. Dessa gavs sedan begränsade resurser att forska inom forskningsteorier snarare än att skapa tekniska innovationer.⁹¹ Dagens företag i Vietnam ligger långt efter i teknisk utveckling i västerländska mått mätt, vilket kan ge upphov till problematik vid samarbeten över gränserna.⁹²

Attityd till teknik

Vietnameserna ser på sina grannländer, exempelvis Kina med flera och har en önskan att komma ikapp dessa länder när det gäller teknisk utveckling. Regeringen skapar därför incitament för forskning och utbildning vilket ska leda till teknologiöverföring. Det är teknologiöverföringen som vietnameserna ser som mest positivt med utländska företag.⁹³

⁹⁰ Schot, 1996. Legal Aspects of Foreign Investments in the Socialist Republic of Vietnam

⁹¹ Engholm 1995, Doing Business in the new Vietnam.

⁹² U.S. Department of State <http://www.state.gov/> (2006-11-23)

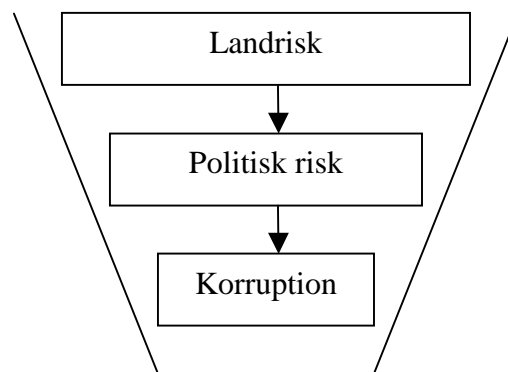
⁹³ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

3.5 Korruption och risk

3.5.1 Definition av risk

*“Exposing to danger or hazard”*⁹⁴

3.5.2 Landrisk

Figur 3 Tratt från landrisk till korruption

Figuren visar vårt resonemang utifrån ICRG modellen; från landrisk via politisk risk, ner till korruption

*“Country risk is the risk that the business environment in a host country will change unexpectedly. A corporation is exposed to country risk to the extent that its value changes with unexpected events in that country.”*⁹⁵

En mångfald av nationella samt övernationella agenter samt privata företag tillhandahåller landriskanalyser. Dessa baseras främst på makroanalyser på det övergripande företagsklimatet men kompletteras ofta av mikroanalyser av riskexponering för specifika industrier eller företag⁹⁶. ICRG, International Country Risk Guide, ett ansett riskanalys företag som sedan 1980 har producerat djupgående riskanalyser och idag bevakar cirka 140 länder. Analyser

⁹⁴ Webster Dictionary

<http://machaut.uchicago.edu/cgi-bin/WEBSTER.sh?word=Risk> (2007-01-10)

⁹⁵ Butler Kirt C, 2004; Multinational Finance

⁹⁶ Ibid

tillhandahålls av dem av varje land på månadsbasis, vilka utmynnar i en aktuell analys, en års- samt femårsprognos av risker⁹⁷. ICRG används av multinationella företag, banker, importörer, exportörer med flera. Den kan bestämma hur finansiella, ekonomiska samt politiska risker kan påverka deras företag och investeringar nu och i framtiden.⁹⁸

Modellen baseras på 22 variabler som grupperas i tre subkategorier av risk: politisk, finansiell och ekonomisk. Varje variabel tilldelas maximala numeriska värden som indikerar på potentiell risk. Variablerna vägs därefter samman och bildar för varje subkategori ett separat index vilka sammantagna bildar riskanalys. Det sker en värdering av varje subkategori samt en övergripande av varje land där bedömningen sträcker sig från väldigt låg risk till väldigt hög risk.⁹⁹

De övergripande riskkategorier som ICRG berör behandlas gemensamt hos en majoritet av riskratingföretagen. Det finns en positiv korrelation mellan country riskrankningar från olika upphovsmakare vilket indikerar att de reflekterar samma underliggande ekonomiska fenomen. Exempelvis visar en jämförelse gjord av Erb Harvey och Viskant en positiv korrelation på 0.35 mellan ICRGs riskindex och Institutional Investors kreditriskindex¹⁰⁰.

3.5.3 Politisk risk

” The risk of unexpected change in the political environment of a host country ”¹⁰¹

Till skillnad från finansiell och ekonomisk risk som baseras på objektiv data, baseras den politiska riskbedömningen på subjektiv analys av tillgänglig information. Målet är att bedöma den politiska stabiliteten på jämförande basis i varje land. För att försäkra kontinuitet både

⁹⁷International Country Risk Guide 1999-2006, http://www.icrgonline.com/page.aspx?page=icrgmethods#Background_of_the_ICRG_Rating_System (2006-12-19)

⁹⁸ Ibid

⁹⁹ International Country Risk Guide 1999-2006, http://www.icrgonline.com/page.aspx?page=icrgmethods#Background_of_the_ICRG_Rating_System (2006-12-19)

¹⁰⁰ Butler, Kirt C, 2004, Multinational Finance

¹⁰¹ Butler, Kirt C, 2004, Multinational Finance

mellan länder samt över tiden baseras givna poäng på i förhand utformade frågor för varje riskkomponent.¹⁰²

3.5.4 Korrupktion

“Corruption is the misuse of entrusted power for private gain.”¹⁰³

Det finns ingen universellt accepterad definition av korrupktion, ovan nämnda citat används dock som av de hängivna korrupktionsbekämparna Världsbanken och av Transparency International.

Den vanligaste formen av korrupktion som utländska investerare möter är krav på mutor länkade till import- och exportlicenser, vid taxering och för polisskydd. Ytterligare potentiell korrupktion som anses innebära stora risker är nepotism (s k svågerpolitik), reservering av jobb samt överdrivet beskyddarskap mellan politik och företagsverksamhet. Denna sorts lömska korrupktion anses vara av större potentiell risk för utländska investerare i den mån att detta kan leda till folkligt missnöje, ineffektiv kontroll av statsekonomi samt att det uppmuntrar och utvecklar en svart marknad.

“The prevalence of corruption especially undermines the institutions, strangles the private sector, hampers the effective delivery of public service and weakens civil development”¹⁰⁴

Korrupktionen innebär att det är svårt att sköta företag effektivt och kan i vissa fall tvinga investerare att avlägsna sig från marknaden. Korrupktionen inom det politiska systemet är en risk mot utländska investeringar eftersom den förvränger den ekonomiska och finansiella omgivningen, reducerar effektiviteten inom regering och företag då maktpositioner kan utdelas genom beskyddarskap snarare än genom kompetens vilket introducerar en instabilitet i politiska processer. Den största risk som denna korrupktion kan leda till är folkligt missnöje

¹⁰² Ibid

¹⁰³ Trade and fight against corruption. One Annex.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsområden/WTO/Handel%20och%20good%20governance/Trade_and_the_Fight_against_Corruption.pdf (2006-12-22)

¹⁰⁴ Trade and fight against corruption. One Annex.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsområden/WTO/Handel%20och%20good%20governance/Trade_and_the_Fight_against_Corruption.pdf (2006-12-22)

som kan slå tillbaka i störtning av regeringen, större omorganisering av landets politiska institutioner och en nedbrytning av lag och rätt, vilket gör det omöjligt att styra landet.¹⁰⁵

På grund av illegal natur så kan inte korruptionen direkt mätas. Korruptionsnivå mäts därav genom människors uppfattning vilket kan tyckas subjektivt och ickeförlitligt. Detta anses dock vara en god indikator för investeringsbeslut då människor i allmänhet handlar utefter dem. Värdering av korruption som ansedd av affärsmän samt landanalytiker mäts i Corruption Perceptions Index (CPI) som ges ut av Transparency International. Nivå sträcker sig från 10, i hög grad fri från korruption till 0, hög nivå på korruption. CPI pekar på en stark korrelation mellan korruption och fattigdom. 3/4 av länderna som har en CPI-nivå under fem möter den högsta nivån av inhemsk korruption. Trots decennium av anti-korruptionslagar i och regleringar mot korruptionen i många fattiga och korruptionshärjade länder krävs det alltjämt stora förändringar för att förbättringar ska bli verklighet.¹⁰⁶

3.6 Korruptionsrisken i Vietnam

Enligt Världsbankens riskanalys (2006) så har det i och med den enorma och nuvarande ekonomiska expansionen skett en dynamisk förändring i Vietnam. Förändringen från jordbruksekonomi till marknadsekonomi har delvis skett via genomgripande ekonomiska reformer. Det legala och reglerande systemet är dock fortfarande bristfälligt och kombinationen av centralisering och en ökad öppen ekonomi har bidragit till att korruptionen är väldigt utbrett.¹⁰⁷

I boken "Oskrivna regler" som behandlar förhandlingsteknik, osynliga koder, kulturella särdrag, kommunikation med mera i 51 länder beskrivs det att man för att göra affärer med myndigheter och statsägda företag i Vietnam ibland måste betala mutor. *"När man har att göra med myndigheter eller statsägda företag måste man ibland betala för att få igenom en*

¹⁰⁵ International Country Risk Guide 1999-2006, http://www.icrgonline.com/page.aspx?page=icrgmethods#Background_of_the_ICRG_Rating_System (2006-12-26)

¹⁰⁶ Transparency International Corruption Perceptions Index 2006 <http://www.transparency.org> (2007-01-03)

¹⁰⁷ <http://www.doingbusiness.org/ExploreEconomies/Default.aspx?economyid=202>

*affär. Lukrativa yrken är exempelvis tillståndsgivare, tulltjänsteman och inköpare i statsägda företag.*¹⁰⁸

Mått på korruption

I Transparency International globala korruptionsindex bedöms Vietnam som ett land med hög korruption med en korruptionsnivå som ligger på 2.6 med ett konfidensintervall mellan 2.4 och 2.9. Detta placerar dem på 111:e plats tillsammans med 10 andra länder där sammanlagt 163 länder rankas. Världsbankens bedömning av investeringsklimat i 84 länder från mäter kostnaden av korruptionen 84 länder indikerar att korruptionen som direkt påverkar företagsverksamheten i Vietnam 2005 är mycket hög i jämförelse med övriga undersökta länder. Företag på den Vietnamesiska marknaden förväntas vid kontakt med skattmasar/skatteindrivare att ge mutor vid 48,5 % av fallen i jämförelse med regionen där det ligger på 33,6% och bland samtliga undersökta länderna på 29,3%.¹⁰⁹

Utländska aktörer om korruption

Vid "Consulative Group Meetings" halvårsmöte för Vietnams i juni 2006, med representanter från landets regering, donatorländer samt internationella agenturer med flera, diskuterades mekanismer för att stärka insatser mot korruption, såsom offentliga administrativa reformer samt en legal och juridisk utveckling.¹¹⁰ I den Socioekonomisk utvecklingsplanen (SEDP) för Vietnam 2006-2010 är donatorer samt Vietnams regeringen överens om den starka betydelsen av att bekämpa korruptionen. Citerat från H.E. Kari Alanko, Finlands ambassadör och ordförande för Europeiska Unionen i den berörda utvecklingsplanen är; "*Corruption is a major factor that slows down Vietnam's development efforts. It is also a fact that corruption influences perceptions about development assistance in donor countries.*" Att reformera det legala och juridiska systemet anses även som en kritisk faktor, eftersom ett samhälle baserat

¹⁰⁸ Daniel Öhman, 2004, UD sprider tips om mutor till svenska företag, <http://www.sr.se/ekot/artikel.asp?artikel=378648> (2006-12-21)

¹⁰⁹ World Bank, Enterprise Surveys Explore Economies, <http://www.enterprisesurveys.org/ExploreEconomies/Default.aspx?economyid=202>(2006-12-10)

¹¹⁰ Vietnam's Government and Donor Community Conduct Mid-year Review 2006, <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0..contentMDK:20958752~menuPK:34466~pagePK:34370~piPK:34424~theSitePK:4607,00.html> (2006-12-18)

på lag och rätt krävs för att landet ska kunna ta del av en framtida och hållbar utvecklingsprocess.¹¹¹

Vietnams strid mot korruption

Sedan 80-talet har regeringen försökt åtgärda korruptionsproblemet vilket bidragit till att flera statligt anställda blivit dömda till hårda straff där till och med dödsstraff har utfärdats. År 1998 infördes en anti-korruptionslag vilken förbjuder personer med statligt auktoriserade titlar eller makt att delta i styrandet av privat verksamhet.¹¹² Vidare lanserades 1999 en kampanj om kritik och självkritik inom partiet och i några fall har detta lett till att personer bytits ut, men organisationen som helhet har inte efterlevt kampanjen. På grund av vanstyre och misstankar om korruption och maktmissbruk har ett antal ministrar inom nationalförsamlingen utsatts för särskild granskning och jordbruksministern avgick som följd av en korruptionsskandal. Det har även avslöjats att tjänstemän inom handelsministeriet mottagit betalning för utvecklande av textlexportlicenser. Under 2005 har ingen anklagats för att ha tagit del av korruption. De som förespråkar demokratiska reformer är inte alltid de som förespråkar ekonomiska reformer, vilket innebär interna spänningar inom partiet och konflikter mellan konservativa och reformivrare.¹¹³ I en artikel i BBC 2006 skriver författaren att regeringen under senare år har ingripit mot korruptionen och tvingat tjänstemän att deklarera sin inkomst och anta lagar mot pengatvätt.¹¹⁴ Den största utmaningen vilken staten möter är dock hur reformer ska implementeras effektivt för att minska riskerna för korruption.¹¹⁵

Kontroll av korruptionen i Vietnam mellan 1996 och 2005 har på en skala mellan 0 och 100 procent fluktuerat mellan 23.0 och 31.4, vilket illustreras nedan, med en standardfelmarginal mellan 0.13 och 0.25. Indikatorer på bättre kontroll är högre värden. Vid 2005 års slut låg Vietnam på 26.6 procent som kan jämföras med Vietnams grannländer; Thailand på 51.2,

¹¹¹ Donors Show Strong Support For Vietnam's Poverty Reduction Efforts And The 2006 – 2010 Socio-Economic Development Plan 2006, <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/EASTASIAPACIFICEXT/VIETNAMEXTN/0,,contentMDK:21164081~menuPK:387571~pagePK:2865066~piPK:2865079~theSitePK:387565,00.html> (2007-01-01)

¹¹² Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

¹¹³ Mänskliga Rättigheter i Vietnam 2005, Utrikedsdepartementet Regeringskansliet http://www.manskligarattigheter.gov.se/dynamaster/file_archive/060202/1d500ac69223619ccdafa5978917036/Vietnam.pdf (2006-12-12)

¹¹⁴ Clare Harkey, **Crisis dogs** Vietnam congress 2006 <http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/asia-pacific/4917466.stm> (2007-01-03)

¹¹⁵ Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

Kina på 30.5, Laos på 9.4 samt Kambodja på 8.9 procent. För att få ytterligare perspektiv kan en jämförelse göras mot Sverige som ligger på 97 procent.¹¹⁶

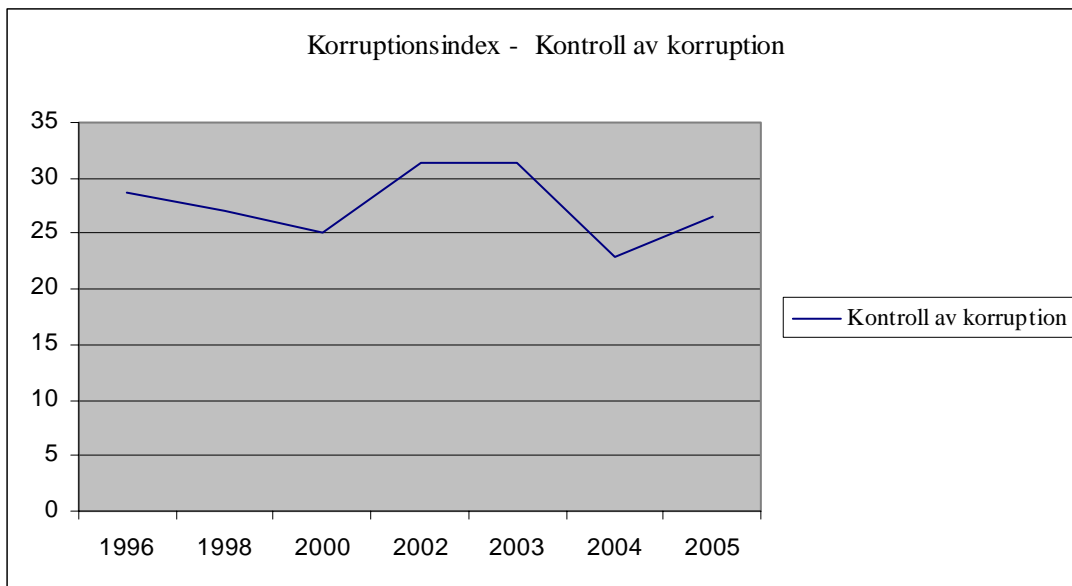

Diagram 3, Kontroll av korrupcion i Vietnam mätt i procent¹¹⁷

¹¹⁶ Cross Country Comparison for Control of Corruption, http://info.worldbank.org/governance/kkz2005/mc_chart.asp (2007-01-05)

¹¹⁷ Cross Country Comparison for Control of Corruption, http://info.worldbank.org/governance/kkz2005/mc_chart.asp (2007-01-05)

4. Empiri

I detta kapitel kommer vi redovisa all empirisk data vilka senare kommer användas för vår analys. Först presenteras enkätstudien, sedan direktintervjun och slutligen alla telefonintervjuer.

4.1 Sammanfattning av enkätstudien

Deltagande företag, person, nationalitet, tid i företaget

ABB Ltd, CEO, svensk, 4 år i företaget

Alfa Laval, Country sales manager, vietnames, 6 år i företaget

ABB Technologies AB, Project Manager, svensk, 5 år i företaget,

Ericsson, General manager & Chief Representative, svensk, 13 månader i företaget

OCD (Organisation Capacity Development Jst), Senior Business manager consultant partner, vietnames, 3 år i företaget

4.1.1 Översikt

Riskerna graderas på en skala mellan ett och fem där ett innebär lägst risk och fem högst. Deltagande företag i enkätstudien särskiljer sig i vad de betraktar som den mest betydande risken för samtliga etablerade företag på den vietnamesiska marknaden. Det sker här en uppdelning mellan ekonomisk, finansiell och politisk risk. Ett flertal av företag graderar riskerna som betydligt större för samtliga företag på marknaden jämfört med deras enskilda företag som inte drabbades lika hårt. Vid värdering av de risker som drabbar de enskilda företagen är det även i detta fall en relativt jämn spridning mellan de tre riskerna.

4.1.2 Ekonomisk risk

Ekonomisk risk anses av ett av företagen som relativt låg och det nämns även att denna minskar varje år. Sammantaget med goda framtidsutsikter av en stabilt växande ekonomi planerar ett av företagen att expandera för att möta en ökad efterfråga. Den ekonomiska utvecklingen antas växa som en följd av WTO-medlemskapet vilket har sin grund i ökning av utländska indirekt- och direktinvesteringar. För att möta internationell standard sker ständigt kvalitetsförbättringar. Den ekonomiska risken minskas av företagen genom att skriva samtliga kontrakt utanför Vietnam (i Sverige), att finansiera projekt genom internationella institutioner såsom SIDA och Världsbanken, att använda sig av små LC - kontraktörer med kontant betalning samt skräddarsydda lösningar.

4.1.3 Politisk risk

Deltagande företag anser att den politiska risken för det enskilda företaget i Vietnam är relativt låg. Den politiska risken graderades av två företag som betydligt större för samtliga företag på marknaden jämfört deras enskilda företag, som inte anses drabbas lika hårt. Ett av företagen anser dock att en hög nivå av korruption och byråkrati i Vietnam drabbar andra företag hårt. En risk som kan minskas genom att inte arbeta med regeringen eller byråkratiska organisationer utan att istället samarbeta direkt med den privata sektorn. Andra metoder för att minska den politiska risken är genom långtidsrelationer, god kontakt med statliga agenturer, att finansiera projekt genom lokala agenturer

4.1.4 Finansiell risk

Den finansiella risken som drabbar det enskilda företaget på den vietnamesiska marknaden anses av majoriteten av de deltagande som mycket liten. Den finansiella risken som drabbar samtliga företag anses högre än den finansiella risk som drabbar det enskilda företaget. Den finansiella risken minskas av företagen genom strikta betalningstermer, begränsad och försiktiga investeringar samt genom att kontrollera kredittermerna för kunden. Vidare metoder för att minska den finansiella risken är genom att skriva kontrakt och betala i USD och genom att finansiera projekt via internationella agenter.

4.2 Direktintervju med universitetslektor vid Lunds universitet

Den intervjuade arbetar som universitetslektor vid Lunds universitet. Han har nyligen kommit hem från Vietnam efter att ha varit där i fem år för att bygga upp pedagogisk utbildning vid universitetet i Hanoi.

4.2.1 Investeringsklimat i Vietnam

Den intervjuade anser att de stora fördelarna med att investera i Vietnam är billiga råvaror samt billig arbetskraft och god grundutbildning: nittiofemprocentig läs- och skrivkunnighet som i ett jämförande perspektiv med Kina innebär att majoriteten av vietnameserna har en mycket bättre inlärningsförmåga än kineserna.

Han menar att Vietnam, genom en ny regim samt med den politiska och ekonomiska utvecklingen ”Doi Moi” som tog sin början 1988, har förbättrat investeringsklimatet i landet. Vietnam har delvis på grund av yttre tryck tvingats till att följa en mer liberal väg. ”Doi Moi” har på grund av landets historiska bakgrund fått mer kraft i södra Vietnam och inte på samma vis i landets norra del där kommunismens starka fäste inneburit att människorna indoktrinerats i en skepticism för marknadsekonomi. I södra Vietnam har människor haft större influenser från västvärlden och har därav bättre näsa för affärer än de i norr.

4.2.2 Risker som företag möter i Vietnam

Ett antal risker som intervjupersonen bedömer som de mest påfallande för utländska investerare i Vietnam är korruption, hög inflation, dålig kvalitetssäkring, bristfällig infrastruktur samt en okontrollerad arbetskraftsinvandring till städer från landsbygden vilket kan leda till stora klyftor i framtiden på grund av ojämn inkomstfördelning. Allmänt sätt så ligger den politiska risken under nivån i Kina vilket delvis beror på att klassklyftorna i Kina är mycket större än i Vietnam. När han resonerar om landets befintliga korruption säger han att på en 10-gradig skala ligger landet på 10 och de enda länder i regionen som anses ha mer utbredd korruption är Laos och Kambodja. Korruptionen är utbredd på alla nivåer i landet bland samtliga myndigheter, polisen och hos allmänheten. Han anser att man ständigt måste muta sig fram. Vid den 11:e partikongressen tillsattes en ny regim. Den nya regimen hade

ökat ifrågasättandet av den existerande korrruptionen. Dessutom fanns det vid den berörda tidpunkten ett starkt tryck utifrån från andra länder och överstatliga organisationer att oberoende skulle få släppas in. För att få bukt på korrruptionen menar intervjupersonen att det krävs en vilja i landet samt att det sker förbud via lagstiftning. Dessutom måste löner öka så att det inte krävs mutor för att få pengar till mat för dagen. Det är dock viktigt att förändringen inte sker för snabbt. Han säger: ”-*It is urgent to be patient*”, eftersom korrruptionen ligger på en mental nivå vilken inte går att bekämpa över en natt. En del utländska företag såsom IKEA använder sig av en antikorrupsionspolicy. Eftersom de har stora volymer så kan de någorlunda klara sig undan korrruptionen, men trots detta menar han att den svår att fullständigt kringgå.

Den dåliga kvalitetssäkringen innebär att det inte kan garanteras var produkter kommer ifrån, vilket är ett problem för vissa företag. När det gäller kvalitet pekar han på att Vietnam har hoppat över flera steg i utvecklingsprocessen. Att sätta in teknologi från 2000-talet i en industri från 50-talet, innebär ett enormt steg där den grundläggande vietnamesiska mentaliteten är svår att överbrygga. Han anser att vietnameserna inte har ett långsiktigt affärstänkande och ytterligare ett exempel är vid underhåll av maskiner vilka inte sköts på ett adekvat sätt.

4.2.3 WTO

Den intervjuade anser att det finns starka intressen hos den vietnamesiska befolkningen för medlemskapet i WTO och av denna orsak har regeringen tvingat till att bli mer liberala. Däremot ställer han sig tveksam till om WTO kommer att påverka investeringsviljan hos företagare i Vietnam. Han menar att investeringsviljan snarare beror på andra faktorer såsom råvaror, lättlärd och billig arbetskraft. Han anser sig inte direkt ha följt utvecklingen och innebörden av medlemskapet och dess påverkan på landet men tar upp Kina som exempel på land som år 2001 blev medlem i WTO. Sedan medlemskapet säger han att det varit mycket problem med implementering av reformer. Det har endast skett små förändringar av de reformer vilka beräknades skulle ta tre till fyra år att implementera.

4.3 Sammanfattning av telefonintervjuer

	Svenskt företag A	Svenskt företag B	Vietnamesiskt företag	Exportrådet	Kommerskollegiumet
Grunddata; -Verksam i Vietnam -Position i företaget -Verksam på nuvarande position -Typ av företag	1 år Verksam för Vietnamkontoret IT-företag med försäljning till Vietnam, ingen produktion ännu.	7-8 år Försäljningschef - Infrysning av bland annat livsmedel	Sedan födsel Management Konsult 3 år Konsult och utbildningsföretag i privata sektorn	13 år Head of Vietnam office 1 år Hjälpa svenska företag på utländska marknader. marknadskännedom	Ej verksam Utredare inom handel och WTO 2 år Sveriges myndighet för utrikeshandel och handelspolitik
Korruption -Gestaltning -Orsak -Påverkan -Hur arbetar mot -Hur hanterar	Korruption finns i hela systemet och överallt i landet. Företaget kör med "open books", håller låg profil, hjälper sina kunder med informationsinsamling. Ger mer tidskrävande förhandlingar. Alla förhandlingar sker från Sverige, då varan lämnar Sverige byts ägare. Ser vilja bland folket till det bättre.	Korruption existerar på alla nivåer i hela samhället. För företag kan krävas att "avgifter" betalas för att få tillstånd, för befolkningen mutor för att få t ex vård.	Korruptionen är störst inom statlig sektor. Påverkar inte deras företag så mycket. Att betala lite extra pengar för att få saker lite snabbare anses inte som korruption, det är en del av dagliga livet.	Alla nivåer i samhället, djupt rotad. Fattigdom Byråkratiskt system Krävs ibland betalning av små mutor för att kunna göra affärer. Sker främst i samband med projekt knutna till regering. Påverkar främst vid statlig upphandling. Vill vara "corporate citizens", följa regler och lagar	Svärdef. Integrerat på alla nivåer av samhället men främst inom regeringen. Fattigdom. Byråkratiskt system. Små drabbas hårdare än stora. Utländska drabbas hårdare än inhemska.
WTO -Företagsklimatet Påverkan på korruptionen -Allmänt/ I Vietnam -Direkt/ Indirekt -Redskap WTO har/inte har för att påverka korruption	Kommer utöka till egen produktion, eget ägande. Växande marknad växer ännu mer.	Tro att det kommer bli bättre med medlemskap, mer transparent och krav att spela efter spelregler. WTO:s krav ökar investeringar från stora företag.	Förbättrar, ökar konkurrens bland kunder. Men ökar även deras konkurrens. Utländska företag accepterar inte korruption. Legal och Naturlig inverkan.	Minskad korruption av ökad transparens, öppenhet. Medlemskapet ökar kraven och trycket på att rensa ut korruptionen, främst inom områden vilka påverkar utrikeshandeln	I Ingen makt att direkt påverka/ utfärda sanktioner. WTO; granskning av medlemmar & diskussionsforum. Indirekt minskning genom ökad transparens.
Andra faktorer -Andra organisationer/länder påverkar korruptionen -Hur arbetar Vietnams Regering mot korruptionen? -Åtgärder för att minska.	"Stake-holders": ambassadörer och affärs grupper gör påtryckningar. Ge information, statuera exempel.	Företagspolicy, enskilda länders agerande spelar även roll. Tydligare regler.	Japanska bolag har gått samman och sätter press på regeringen. Därför lättare för stora utländska företag att hantera korruptionen.	Friare press Bättre administrativa system Ökad transparens Minskad fattigdom	Förändring i samhället; fri press, öppen politisk diskussion. Krav att det sker förändring inom alla områden. Andra organisationer; Världsbanken, FN, SIDA
Vietnams framtid	Asiens nästa tigerekonomi. Måste förstå de nya spelreglerna. Oversea Vietnamese	Rätt riktning, den yngre generationen har ett ansvar. Kommer ta tid, men informationskampanj kan hjälpa	Korruptionen kan hanteras eftersom de Japanska företagen har lyckats med det i flera år.	Djupt rotad korruption. 20-30 år till någorlunda kontrollerbar nivå. Se råd från ex Singapore.	Negativ; Krävs politisk kontroll inte endast ökat företagande. Jmf med Kina, korr fortfarande hög trots WTO-medl.

4.4 Telefonintervju med Svenskt Företag A

Intervjupersonen har varit verksam i Vietnam i drygt ett år, var dessförinnan i Ryssland i åtta år. Den starka tillväxten är det som är den absolut fördelen med att investera i Vietnam, alla utlänningar som opererar i Vietnam har enormt goda kassaflöden. Vietnam har fått bukt med sin tidigare höga inflation vilket är väldigt positivt, dessutom känner han sig personligen väldigt säker i landet.

4.4.1 Korruption

Han anser att korruptionen finns överallt i landet men eftersom hans företag är en global aktör så görs affärerna upp hemma i Sverige. När varan lämnar Sverige övergår ansvaret på kunden då denne känner till hela processen för att ta in produkter i Vietnam. Företaget handlar med stora företag direkt eller indirekt ägda av staten. Då de gäller företagets utsatthet för korruption ser han den som liten, de åtgärder som har vidtagits utav företaget är bland annat att de kör med "open books"; all information finns tillgänglig så att det inte skall uppstå problem med skattepolisen i landet. Dock menar intervjupersonen att detta är väldigt tidskrävande i jämförelse med andra länder. Men han ser inte detta som någon kostnadsdrivande faktor. Företaget försöker hålla en låg profil angående problemet och försöker hjälpa de lokala företagen så mycket de kan med information och dokumentationsframtagande. Han tror att transparensen i de Vietnamesiska företagen kommer öka för att dra till sig utländskt kapital men han tror att det kommer att ta väldigt lång tid att minska korruptionen i landet eftersom den är så väl förankrad i alla led. Intervjupersonen drar paralleller med Ryssland och ser många likheter med utbredd korruption men att det i Vietnam är lite bättre för utlänningar och det är en vänligare miljö, inget hot om våld på gator och torg. Trots att han tror förändringsprocessen i korruptionen kommer att ta lång tid så ser han en enorm förändringsbenägenhet, en vilja bland folket till att få det bättre.

4.4.2 WTO

De har ingen produktion i Vietnam men kommer att utöka nu när WTO gjort det möjligt för eget ägande för utländska investerare. Intervjupersonen ser väldigt positivt på WTO

medlemskapet eftersom det kommer att medföra mer utländskt kapital och investerare som i sin tur kommer att bli kunder för hans företag. Dessa investerare kommer att göra att en redan kraftigt växande marknad kommer att växa ännu mer.

4.4.3 Andra faktorer och framtid

Utöver WTO påtryckningar ser han olika stake-holders såsom Chambers of Commerce, Ambassader och andra affärsgrupper komma med förslag och påtryckningar för att minska korruptionen. För att få bukt med problemet skall man dels hjälpa till med informationstillhandahållande men även statuera exempel. Han tror att WTO kommer öka Vietnams handel och att landet är Asiens nästa tiger som kommer att stiga fram. Befolkningen anser han är väl lämpad för investeringar för IT och teknik, finns god ingenjörspotential. För att inte korruptionen skall bromsa handelsutvecklingen måste man få folket att förstå de nya spelreglerna och detta kommer att ta 3-5 år innan man ser några direkta effekter. Andra problem utöver korruption som finns i Vietnam är att det saknas managementkunskap bland lokalbefolkningen, men om man öppnade upp för oversea-vietnameser så skulle man lösa detta problem.

4.5 Telefonintervju Svenskt Företag B

Intervjupersonen började arbeta som försäljningschef i Vietnam runt 1998.

4.5.1 WTO

Det finns en förhoppning om ett mer öppet och transparant system mot mer marknadsekonomi i och med WTO-medlemskapet, där ett i världsekonomin integrerat Vietnam måste spela efter givna spelregler för att få vara med.

4.5.2 Korruption

Många kunder och andra investerare har blivit drabbade av korruptionen i Vietnam där det kan handla om allt från att få tillstånd för att få tillgång till el och vatten, problem med att skriva under papper för att få köpa mark och så vidare. Trots att det börjar bli bättre så bör man som investerare vara väldigt försiktig när man ger sig in i Vietnam då man annars kan bli utnyttjad av personer där genom att vara tvungen att betala en massa ”konstiga avgifter”.

Korruptionen finns dock inte enbart i form av stora summor inom näringslivet utan det existerar generellt i hela samhället. Föräldrar kan tvingas betala vissa summor för att få sitt barn i en bra skola och klass, eller för att komma till sjukhus. Det existerar dock en tro att det kommer bli bättre med WTO-medlemskapet. Det snarare måste bli bättre för att stora företag skall fortsätta investera i landet, och landet går åt rätt håll med bland annat en ny regering som börjat ta tag i korruptionsproblemet. Detta är ett måste om Vietnam vill bli lika framgångsrikt som andra tigerekonomier, och inte bli lika fattigt som följd av korruptionen som Filippinerna eller Indonesien. Det måste införas hårdare straff så att folket förstår att det inte lönar sig att beblanda sig med korruption, det skall inte vara värt försöket.

4.5.3 Andra faktorer och framtid

Inte bara WTO spelar roll i processen mot korruption, utan även företagspolicy och enskilda länders aktioner spelar in, till exempel kan dessa sätta upp ännu tydligare regler om att man inte får bedriva handel med korrupta regimer. Ett fattigt land lär sig ”pengar” väldigt snabbt och försvinner investeringar från landet så kommer det uppstå en vilja att förändra. Vietnam har stor framtidstro och är på väg i rätt riktning, där den yngre generationen i landet har stort ansvar för att det fortsätter framåt. Hela processen kommer dock att ta tid, men regeringen skulle kunna bidra mer genom att införa till exempel informationskampanjer där man pekar på fördelarna med ett icke-korrupt land och samtidigt påvisar hur det har gått för länder där ingenting gjorts åt korruptionsproblemet. Det skulle vara ett sätt att börja.

4.6 Telefonintervju med Vietnamesiskt Företag

Intervjupersonen har arbetat för det lokala konsultföretaget i tre år.

4.6.1 Korruption

Intervjupersonen menar att deras företag inte berörs så mycket av korruptionen eftersom deras kunder är inom den privata sektorn, och inte den statliga där korruptionen är som högst. Korruptionen är större inom statlig sektor eftersom företagen inte är tillräckligt transparenta och det finns ett mycket komplicerat regelverk. Företaget undviker att hamna i situationer som kan leda till korrupta handlingar eftersom de ser att ur ett långtidsperspektiv förlorar man på den bad-will som dessa handlingar ger. Men att ge lite pengar för att påskynda olika processer ses inte som någon direkt korruption, eftersom det tillhör det dagliga livet. Vidare menar intervjupersonen att man måste hålla sig ifrån korruptionen ännu mer nu när man gått med i WTO för att kunna knyta kontakter med internationella företag, eftersom dessa företag inte accepterar korruption.

4.6.2 WTO

Hon ser WTO-medlemskapet som en möjlighet eftersom det kommer öka konkurrensen mellan företagets kunder och de kommer på så vis vilja ha mer professionella tjänster. Men det potentiella hot hon ser med medlemskapet är att det kommer internationella konsultbolag och konkurrerar. WTO kommer att minska korruptionen på sikt genom att klargöra vilka regler som gäller och minska byråkratin, men detta kommer ta tid. Även genom att företag blir mer transparenta och mer professionella kommer att leda till en minskad korruption i landet. Dock tror inte intervjupersonen att korruptionen har någon större inverkan på handeln i landet, att betala lite extra för att saker skall gå lättare är inte något jätteproblem.

Den starkaste kraften WTO har för att minska korruptionen är den legala inverkan organisationen har utöver detta tror intervjupersonen att korruptionen kommer att minska rent naturligt. Naturligt innebär att de vietnamesiska företagen måste bättra sig bli mer transparenta och professionella eftersom de möter konkurrens med internationella bolag i en helt annan utsträckning nu.

4.6.2 Andra faktorer och framtid

Hon menar exempelvis att de japanska bolagen har gått samman och öppnat en dialog med regeringen och på så vis får fram sina åsikter om korruption och därför är det lättare för de stora och internationella bolagen att bemöta korruptionen i förhållande till ett litet lokalt bolag. Slutligen menar hon att korruptionen i Vietnam går att hantera eftersom de Japanska företagen har lyckats operera i landet så länge och dessa företag tolererar inte korrupta handlingar.

4.7 Telefonintervju med Exportrådet i Vietnam

Intervjupersonen har arbetat i Vietnam i 13 år. På Exportrådet, Head of Vietnam office, i ett år och dessförinnan för Electrolux Vietnam i 12 år.

4.7.1 Korruption

Korruption finns på alla nivåer i det vietnamesiska samhället. Det finns dock en genuin politisk vilja hos den högsta ledningen att lösa korruptionsproblematiken vilket motarbetas av tjänstemän på lägre nivåer inom regeringen som ser potential att själva tjäna på det rådande systemet. Flertalet västerländska företag vill vara ”corporate citizens”, följa regler och lagar och inte vara del av korruptionen. I vissa tillfällen krävs det dock betalning av små mutor för att kunna göra affärer. Detta sker främst i samband med projekt knutna till regering, där regeringen är inblandad.

4.7.2 WTO

WTO kan bidra till att minska korruptionen genom ökad transparens och öppenhet. I och med medlemskapet ökar kraven och trycket på att vietnameserna skall rensa ut korruptionen och detta främst inom områden vilka påverkar utrikeshandeln. Andra medel för att minska korruptionen, vilka står utanför WTO:s makt att direkt påverka, är genom bättre administrativa system och fri press vilket i sin tur bidrar till ökad transparens och insyn.

Åtgärder för att öka WTO: s makt att påverka och minska korruptionen kan vara genom berättigande att kunna utföra sanktioner. Dessa bör drabba länder vilka genom korruption skapar handelshinder och på så vis bryter mot WTO: s regelsystem.

4.7.3 Andra faktorer och framtid

Genom ökad transparens, friare press och bättre administrativa system anser intervjupersonen att det finns en större chans att korruptionen kommer att minska. Andra faktorer är genom minskad fattigdom eftersom det då inte finns lika stort behov av att tjäna pengar genom mutor. Vietnam har en djupt rotad korruption vilken totalt aldrig kommer att elimineras. Att få ner korruptionen till en någorlunda kontrollerbar nivå kommer antagligen att ta cirka 20-30 år. Genom ett medlemskap kommer korruptionen inom många områden i samhället antagligen att minska det finns dock en risk att den i andra områden kommer att öka, exempelvis inom tull. Han anser att man i Vietnam kan lära sig av länder såsom Singapore för att lyckas bekämpa korruptionsproblemet. Ett land som lyckats mycket väl, några specifika råd kan han dock inte nämna.

4.8 Telefonintervju med Kommerskollegiumet i Sverige

Intervjupersonen arbetar på sitt andra år som utredare på Kommerskollegiumet, Sveriges myndighet för utrikeshandel och handelspolitik. Organisationen arbetar för en öppen handel med klara spelregler och förser regeringen med analyser och underlag inför förhandlingar inom WTO och EU. Kommerskollegiumet fungerar även som SOLVIT center för företag som stöter på handelshinder. Intervjupersonens senaste utredning, för UD 2005, fokuserades kring

kartläggning av litteraturen som berör korruption och handel samt funderat på lösningar på korruptionsproblematiken. Hon har inga direkta kopplingar till Vietnam men dock indirekta från vilka hon lättillgängligt kan få lägesinformation ifrån.

4.8.1 Korruption

Korruption är ett svårdefinierbart fenomen. Alla vet att det förekommer i Vietnam, det är integrerat i samhället och det anses att detta är ett sätt på vilket man gör saker och ting. Hon anser att det är en överlevnadsfråga och för att inte mutor skall innebära en del av lönen krävs det högre lön. Den politiska viljan på högsta nivå är dock essentiellt för att bli av med korruptionen. Korruption är mycket komplext problem där övergripande lösningar låter bra men när problemen tas ner på landsnivå så är det mycket mer komplext.

Påverkan på företagsamheten: Små företag drabbas hårdare än stora. Stora kan lättare komma runt korruptionen eftersom de har bättre ekonomi och därmed kan betala advokater med mera. Utländska företag drabbas hårdare än inhemska beroende på att det inte lika väl känner till de inhemska procedurerna. Undersökningar av korruption kopplat till investeringsflöden av svenska företag tyder på att det sker minskade investeringar på grund utav utbredd korruption. Dock svårt att se på vad som påverkar det verkliga investeringsbesluten hos det enskilda företaget. Om denna verkligen kan kopplas till korruption eller om den i grund och botten beror på andra orsaker.

4.8.2 WTO

Intervjupersonen menar att WTO inte direkt har någon makt att påverka länder utan endast indirekt. Däremot kan WTO användas som ett diskussionsforum där länder eller sammanslutningar av länder bilateralt kan initiera sanktioner gentemot varandra. WTO sekretariatet utför en granskning av medlemsländer "Trade Policy Review" där de ser på det handelspolitiska klimatet. Detta är dock endast en fråga om transparens och inget som vidare kan leda till sanktioner. Hon säger att för att korruptionen direkt skall behandlas krävs det att den kommer upp på agendan, vilket är svårt. Alla medlemsstater skall vara överens, det skall vara ett ämne som har en tydlig handlingskoppling och så skall ämnet finnas med i de stora förhandlingarna. Redan i dag är det mycket på WTO:s dagordning som skall bearbetas och

medlemsländer, med tunga poster, anser att de måste kunna hantera alla de saker som skall tas upp. Ett problem i detta avseende är att korruptionen främst drabbar U-länder, vilka har liten förhandlingskapacitet och små möjligheter att implementera nya regler.

4.8.3 Andra faktorer och framtid

Samhällsförändring: Ekonomiska reformer via WTO är inte tillräcklig. Krävs en genomgripande förändring i samhället exempelvis fri press, en öppen politisk diskussion, minskad byråkrati. Det är viktigt att inte ge sig på endast en sektor, ex tull utan se till hela samhället. Att högsta ledningen följer denna linje anses av intervjupersonen som essentiell vilket i Vietnam är negativt eftersom kommunistpartiet sitter som enda parti.

Andra organisationer som kan påverka korruption: Världsbanken, SIDA, FN. Genom att få in mer konkurrens på marknaden kan vara ett sätt att få bukt med korruptionen men detta anser intervjupersonen som tillräckligt för att få bukt och lösa korruptionsproblematiken i utan det krävs en genomgripande samhällelig förändring.

5. Analys

I detta kapitel binds praktiskt och teoretiskt ramverk samman med empiri och bildar vår analys. Vi ser på likheter och olikheter mellan befintlig teori och empirin, därefter tolkar vi dessa.

Då vi utgår från vårt syfte och problemformulering kommer vår analys att struktureras i enlighet med dessa. Vi påbörjar analys om korrupsionsrisken kopplad till företag.

Vidare analyseras WTO och dess medlemskaps inverkan på korrupsionen i Vietnam. Efter det ser vi på vilka delar i PEST-analysen, vilken symboliserar samhället, som kan kopplas till korrupsion. Vi kommer slutligen i nästa kapitel dra slutsatser utifrån vår analys.

5.1 Påverkan på utländska företag av den politiska risken korrupsion

5.1.1 Form av korrupsion

Den bild som våra semistrukturerade intervjuer ger är att samtliga respondenter anser att det existerar en djupt rotad korrupsion på alla nivåer i hela det vietnamesiska samhället.

Exportrådet samt Vietnamesiskt Företag menar att korrupsion främst sker i samband med projekt knutna till regeringen samt vid statlig upphandling och för att kunna göra affärer med dem så krävs det betalning av mutor. Detta resonemang stämmer överens med teorin om den höga nivån på korrupsion vid kontakt med skatteindrivare, där företag vid nästan 50 % av fallen tvingas till att betala mutor. Vidare pekar teorin på vanliga former av korrupsion som utländska investerare möter, där mutor i samband med import- och exportlicenser ofta krävs. En av företagsrespondenterna omnämner likaså detta som ett problem då han talar om att det som investerare är viktigt att vara försiktig då det är lätt att bli utnyttjad och tvingas till att betala ”*konstiga avgifter*”, vilka kan vara länkade med erhållandet av tillstånd för att få möjlighet att utnyttja till exempel el och vatten samt vid kontraktsskrivande.

5.1.2 Korrupsionsrisk för olika företag

Alla företagen som deltog i enkätstudien svarade enhälligt att de inte påverkades av korruptionsrisken som andra företag i Vietnam. Att korruptionsnivån mycket hög kan påvisas genom Transparency Internationals korruptionsindex samt genom Världsbankens bedömning av korruptionens påverkan på företagsverksamheten i landet. Respondenten för det vietnamesiska företaget anser att dennes enskilda företag inte direkt påverkas av korruptionen vilket beror på att de främst arbetar mot den privata sektorn. Svaren anser vi kan kopplas till teorin om korruptionens illegala natur. Vidare tolkar vi det mått på korruptionen vilka företagen och organisationer anser sig drabbas utav delvis kan bero på hur de definierar korruption. Att det inte finns ett universellt begrepp kan åskådliggöras då respondenten för det vietnamesiska företaget talar om att betala små summor för att få saker att bli verkställda inte anses som korruption. Eftersom riskbedömningen baseras på en objektiv analys av den existerande korruptionen kan respondenten på grund av sitt vietnamesiska ursprung där korruptionen länge varit en del av det vardagliga livet värdera denna som mindre än om den värderats utifrån en person som inte levt i direktkontakt med korruption.

En av företagsrespondenterna anser sitt företags utsatthet för korruption vara liten trots att de handlar direkt eller indirekt med företag som ägs av den Vietnamesiska staten. För att skydda sig mot den existerande korruptionsrisken och inte få problem med skattepolisen uppger han dock att all information om företaget hålls tillgängligt genom ”*open books*”. Detta resonemang anser vi som motsägelsefullt då företaget indirekt påverkas av korruptionen via tröga utdragna processer. Enligt teorin vill de flesta företag vara ”*coporate citizens*” och inte vara en del av den existerande korruptionen vilket gör att de försöker kringgå utbetalning av mutor. Detta reducerar effektiviteten och det kan vara svårt att sköta företag effektivt. En av respondenterna anser att det är mycket tidskrävande att verka på den vietnamesiska marknaden jämfört med de andra länder som de har verksamhet i. Att påskynda processer genom betalning av mutor enligt respondenten för det vietnamesiska företaget skapar på lång sikt ”*badwill*”. Respondenten menar därför att det är viktigt med ett långtidsperspektiv och undvika att hamna i situationer som kan leda till korrupta handlingar. Andra kostnader som respondenten för Kommerskollegiet menar att företag kan utsättas för, är genom betalning av advokater för att på så vis ta sig runt korruptionsproblematiken. Hon anser att mindre företag drabbas hårdare än stora då de små inte har samma möjlighet att betala advokater med mera.. Vidare menar hon att utländska företag drabbas hårdare än inhemska då dessa har en bättre kunskap om det komplicerade regelsystemet. Respondenten för det vietnamesiska

förtaget har en motsatt åsikt vad gäller utländska företag då denne menar att det är lättare för internationella bolag att bemöta korruptionen då de har en större möjlighet att gå samman och komma med påtryckning hos regeringen. Universitetslektorn menar att korruptionen inte fullständigt går att undgå trots att företaget handlar med stora volymer. Korruptionen menar respondenten är en påfallande risk för samtliga utländska investerare och att de ständigt måste muta sig fram eftersom korruptionen existerar i hela samhället. Den befintliga korruptionen i landet grader respondenten till att vara på en mycket hög nivå och i ett jämförande perspektiv med de kringliggande länderna regionen anser han endast Laos och Kambodja som mer korrupta. Svaret kan delvis förenas med existerande teori från Världsbanken om måttet på korruptionsbekämpning i Vietnams grannländer där endast Laos och Kambodja är sämre på att bekämpa korruptionen än Vietnam i jämförelse med de fyra grannländerna; Thailand, Kina, Laos och Kambodja.

Enligt teorin kan en hög korruptionsnivå i vissa fall leda till att investerare avlägsnar sig från marknaden. Samtliga företag har dock en positiv bild av framtiden och har inga planer på att lämna marknaden vilket tyder på att nuvarande avkastning i företaget är högre än kostnaden av den korruption som direkt drabbar deras företag. Eller så ser det att framtida vinst kommer att generera så mycket att det är värt den nuvarande kostnaden. Detta resonemang kan dock inte sammanlänkas till det lokala företaget då detta inte har möjlighet att direkt lämna marknaden. Kontrollen av korruptionen påvisas som mycket bristfällig via Världsbankens korruptionsindex. Vi förmodar dock att den positiva bilden hos samtliga av företagen kan länkas till att landet har ökat bekämpningen mot korruptionen detta exempelvis genom en kampanj mot korruptionen, genom en anti-korruptionslag samt genom hårdare straff mot den som är delaktig i korruptionen. Ytterligare diskuterar utländska donatorer samt den Vietnamesiska regeringen i den socioekonomiska utvecklingsplanen för 2006-2010 om mekanismer för att stärka insatserna mot korruptionen.

5.2 WTO och medlemskapets möjlighet att minska korruptionen i Vietnam

Avtal och Principer

Medlemskapet innebär att Vietnam måste spela utefter givna avtal och principer för att inte råka ut för sanktioner ifrån länder eller företag. Här ser vi att intervjupersonerna tror att även

enskilda företag och länder kan påverka hur korruptionens framtid kommer att se ut; genom företagspolicy och enskilda länders agerande.

Fördelar, öppenhet, tillväxt

Universitetslektorn är tveksam angående om WTO-medlemskapet påverkar korruptionen i Vietnam till det bättre. Reformerna tar mycket lång tid att implementera och genom att blicka på Kina och dess utveckling sedan medlemskapet så kan det påvisas att korruptionen är ett djupt rotat fenomen som inte kan städas bort över en natt. Trots att det hos befolkningen och i regeringen finns ett starkt intresse för ett WTO-medlemskap så kommer korruptionen på grund av att denna är djupt rotad i samhället och på människornas mentala plan så krävs det mycket tid innan förändring sker.

Av deltagande företag anser alla att WTO kan påverka korruptionen i och med att det leder till ökad transparens och tydligare spelregler. Den starkaste kraften som det vietnamesiska företaget anser att WTO har för att minska korruptionen är den legala inverkan som organisationen har på landet. Kommerskollegiet menar dock att WTO inte har någon legal påverkan som direkt kan bekämpa korruptionen. Det regelverk som Vietnam har åtagit sig via WTO ställer endast handelsrättsliga krav och inte några direkta krav på korruptionsnivå, därmed kan inte WTO heller sätta in några sanktioner för det. Kommerskollegiet säger att WTO inte har makt att utfärda sanktioner, en möjlighet som antagligen även inom den närmsta framtiden kommer att vara begränsad. För att WTO ska kunna ha större inflytande i korruptionsfrågan krävs det en stark handelspolitisk koppling. Dessutom fordras att samtliga medlemsstater ska vara överens om att denna fråga ska tas upp på dagordningen. Respondenten menar att detta förmodligen ligger långt i framtiden. Ett resonemang vilket bekräftas av WTO:s avtal och förbindande principer, vilka inte innefattar några direkta stadgar för korruptionsminskning. Det som medför minskad korruption bygger istället på de fördelar som ett medlemskap medför, vilket bekräftas av alla respondenter genom en tro på att medlemskapet i WTO leder till en ökad handel och samtidigt ökad transparens och större insyn, vilket kommer att minska möjligheterna för korruption. Kommerskollegiet anser att det krävs genomgripande samhällsförändringar i Vietnam för att bekämpa korruptionen vilket står utanför WTO:s direkta makt att påverka. Exportrådet anser också att de det krävs ett berättigande att få utföra direkta sanktioner mot korruptionen för att möjliggöra någon direkt inverkan från WTO

Handelshinder

Det vietnamesiskt företaget anser dessutom att WTO kommer leda till minskad byråkrati vilket förvisso kommer att ske på mycket lång sikt. Likväl som företagen anser respondenterna i organisationerna att det är genom de ovan nämnda faktorerna som det finns en möjlighet att minska korruptionen. Dessutom tror Exportrådet att medlemskapet kommer att leda till en ökning av det yttre trycket på regeringen för att bekämpa korruptionen.

Förenklade och tydligare handelsregler

WTO innebär lägre grad av protektionism och att Vietnam öppnar upp för utländsk ägande, vilket gör att mer utländskt kapital och utländska investerare etablerar sig i Vietnam. Detta leder i sin tur till ökad välfärd och minskad fattigdom i landet som idag klassificeras som ett låginkomstland. Med bidragande handel öka tillväxten och på så vis minskar fattigdomen vilken i sin tur är starkt kopplad till korruption. En av respondenterna menar att detta kan påverka reformer i rätt riktning. För att inte bromsa den pågående handelsutvecklingen är det dock viktigt att bekämpa korruptionen vilket bör ske via en ökad kunskap hos befolkningen av de nya spelreglerna säger en av respondenterna.

5.3 Samhällets koppling till korruption

Denna del av analysen ska ge en bild och återkoppling mellan samhället i helhet, representerat av PEST analysen, och vilken inverkan det har på korruptionen i landet.

5.3.1 Politiskt legalt (P)

Politiskt system

Då det gäller det politiska systemet i Vietnam och den statliga inverkan på korruptionen tror flertalet av våra respondenter att detta är en viktig del att förändra. De menar att man måste börja på statlig nivå för att sedan sprida den ut i samhället. Dock är det mellan stat och gemene man som problemet uppstår, det är svårt att nå ut till folket menar en respondent. För att kringgå detta problem föreslås statliga kampanjer mot korruption och visa på skräckexempel från grannländer där korruptionen inte behandlats. WTO förespråkar frihandel

och öppenhet och menar att detta ska ge positiv inverkan på korruptionen. Vissa respondenter menar att även fri press och en öppen politisk diskussion är minst lika viktig som öppenhet inom ekonomin för att ge positiv inverkan på korruptionen. Problemet är dock att frihet och öppenhet inte går i samklang med det kommunistiska systemet i Vietnam.

Byråkrati

Respondenterna är ganska eniga i att det behövs en minskad byråkrati i landet för att minska korruptionen. Detta stämmer väl överens med tanken om att byråkrati öppnar för korrupta handlingar, såsom mutor och dylikt. En respondent berättar att de gör affärerna via statliga agenturer och upprättar en god kontakt med dessa. Detta kan tolkas som ett bevis på hur viktigt det är med kontakter inom den statliga byråkratin men även något som knyter ann senare i analysen, långsiktiga relationer inom de sociala och kulturella delarna.

Internationella relationer

En respondent talar att det gällande politikerna framförallt är toppen som är villig att minska korruptionen, vilket följer WTO teori om ”good government”. Vi tolkar detta som att det är dessa politiker som får påtryckningarna utifrån av ambassader och organisationer. Vidare berättar denne att problemet mycket ligger i politiker på något lägre nivå, vilka är motsträviga till förändring då mycket av deras inkomst kommer från deras korrupta handlingar. Det kan tolkas som att dessa inte känner samma tryck utifrån utan endast ser sina inkomster försvinna. Många av respondenterna talar om just påtryckningarna från internationella organisationer, utländska företagsgrupper och länder. De menar att påtryckningarna dessa grupper kan utöva är ett steg i att få politikerna i Vietnam att tänka rätt. Även enskilda stora företag kan lyckas med påtryckningar, därför är det lättare för dessa att operera i ett samhälle som är korrupt. En av respondenterna tror att korruptionen inom många områden kommer minska, men inom andra områden öka exempelvis inom tullen. För att göra regeringen uppmärksam om hur de ska gå till väga för att minska korruptionen ska man lära från länder som lyckats med korruptionsbekämpningen, exempelvis Singapore. Det är inte säkert WTO kommer att se till hela samhället, blir möjligen att de enbart försöker få bukt med korruptionen vid utlandshandeln.

Legala systemet

Det legala systemet är alldeles för svårt och är lätt att utnyttja för korrupta handlingar, eftersom det ständigt uppdateras. Respondenterna menar att det krävs klarare regler för att

minska korruptionen, alla i samhället måste förstå spelreglerna. Vissa respondenter menar även att man ska införa strängare straff, så att det inte ska vara lönt att utföra korruption.

5.3.2 Ekonomiskt (E)

Ekonomisk bakgrund, reformer

Inom de ekonomiska effekterna menar många respondenter att lösningen för korruption inte endast ligger i nya ekonomiska reformer, utan övriga samhället måste också förändras. Handel som driver tillväxt och konkurrens är bra för att minska korruptionen. Dels måste de vietnamesiska företagen bli mer öppna om de ska dra till sig utländskt kapital och dels höjs levnadsstandarden hos befolkningen vilket innebär att de inte är lika bundna till korrupta handlingar för att överleva. Detta kopplar över lite till de sociala och kulturella delarna.

Makroekonomiska indikatorer, tillväxt, inflation, handelsbalans, arbetslöshet

En av respondenterna säger följande om Vietnams utveckling: *"It's urgent to be patient"*. Han menar med detta att man inte ska skynda på för snabbt då samhället inte hänger med i den ekonomiska utvecklingen. En ekonomisk utveckling som ur tillväxtperspektiv kommer att fortsätta i samma höga takt ett par år till åtminstone. Vi tolkar detta som ett av problemen med korruptionen; att den är som en del av samhället och inte kan förändras i samma snabba takt som tillväxten. Möjligen kan detta leda till att tillväxten på längre sikt stagnerar eller till och med minskar, att FDI upphör och pengar försvinner. En annan respondent menar att först ökat och sedan minskat välstånd skulle kunna vara ett botemedel för folkets förändringsvilja åt korruptionen. Det kan här tolkas som att man låter marknaden ha sin dom mot Vietnam, dåligt investeringsklimat ger minskade investeringar och vice versa. Det vill säga korruptionsproblemet löser sig själv.

5.3.3 Samhälle, kultur (S)

Demografi

En av respondenterna tror på den unga generation som finns i Vietnam, dessa har framtidstro och har en vilja att förändra. Vilket kan tolkas som att det blir enklare för politiker och andra intressenter i kampen att minska korruptionen i framtiden. Det är just en förändringsbenägenhet bland folket som efterfrågas av nästan alla respondenter, korruptionen

är en djup rotad vana bland alla. Folket måste bli införstådda med de nya spelreglerna som WTO och dess medlemskap kommer att innebära. Det finns dock enligt respondenterna en god tro på WTO bland vietnameserna i allmänhet. Vietnam anses vara ett fattigt land men kommer förmodligen genom den ökade handel och FDI att bli rikare och på så sätt höja löner. Höjda löner är ett sätt att angripa korruptionsproblematiken anser en av respondenterna, man ska överleva på sin lön och inte behöva dryga ut den med mutor. Detta resonemang stämmer väl överens med teorierna om minskad korruption till en följd av minskad fattigdom.

Affärskultur

Respondenten som kom från Vietnam menade att denne inte ansåg mutor som någon korruption, utan snarare som ett redskap för att ta sig fram i den vietnamesiska affärsvärlden. Vi tolkar detta som en enorm skillnad i den samhällsmässiga betydelsen av korruption, i Sverige kan vi exempelvis uppfatta en bjudning av middag som en muta. För att minska sin utsatthet för korruption menar vissa respondenter att man ska upprätta långsiktiga relationer till sina partners, detta stämmer väl överens med den vietnamesiska affärskulturen. Dock menar en respondent att vietnameserna inte har ett långsiktigt tänkande då det gäller handlande och konsekvenser. Han drar paralleller till produktkvalité, där han anser att vietnameserna är dåliga. De förstår inte att detta på sikt kommer bidra till minskad försäljning. Vi tolkar detta som att samma kortsiktiga tänkande möjligen existerar vid korrupta handlingar också, den som tar emot en muta är nöjd med detta och ser inte till framtida konsekvenser.

5.3.4 Teknologi (T)

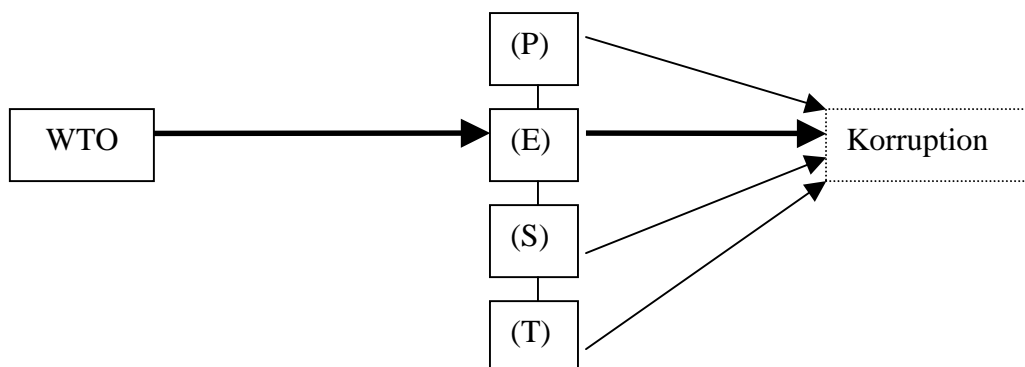
Teknologi allmänt, attityd

Här talar en respondent om att Vietnam har hoppat över flera steg i utvecklingsprocessen. Landet använder 2000-talets teknologi men sinnet i användarna är fortfarande på 1950-talet. Det är svårt att ändra mentalitet på kort tid. Vi tolkar vidare parallell till korruptionen, om samhället har svårt att ändra mentalitet till ny teknologi kan samhället ha svårt att ändra sin djupt rotade korruptionsmentalitet också. Flera respondenter efterfrågar ett bättre administrativt system i Vietnam, vilket skulle kunna minska korruptionen. Effektivare system kan tolkas som bland annat IT-stödda system. Då effektivare administrativa system minskar antalet inblandade i systemet minskar även möjligheten till korrupta handlingar.

5.4 Sammanslagning av WTO och Samhället

Här ska vi föra en analys där vi ser på WTO och dess medlemskaps inverkan och hur den kopplas genom samhället till korruptionen. Vi kommer nu också genom våra tolkningar förklara vilka kopplingar som väger tyngre än andra när det gäller inverkan på korruptionen i landet. WTO:s inverkan sker som vi tolkar det på de ekonomiska planet (E), ekonomiska reformer görs, ekonomin förbättras och gör avkall på samhället genom minskad korruption. Denna minskning beror på krafter mot korruption och korrupta handlingar; konkurrens; transparens; utländska påtryckningar. Samtidigt som incitamenten för korruption minskar; minskar fattigdomen.

De områden som WTO inte har så mycket inverkan på är politiska, sociala och kulturella samt teknologin. Det som minskar korruption inom politiska (P) är: fri press; öppnare politik samt att det politiska kan ge mycket influenser till det sociala och teknologiska. Där fungerar i synnerhet det sociala som en tungrodd förändringsdel. Här är det som minskar korruptionen svårare att inverka på, det handlar om vanor och inarbetade beteenden över flera generationer vilka är uppväxta med korruption. Det som minskar korruption inom sociala (S) är; förändra vanor; få samhället att inse betydelse av vad korruption är och dess konsekvenser. Slutligen det teknologiska (T) området vilket vi tolkar som införande av mer IT-lösningar i de vietnamesiska systemen. Viktigt att tänka på för modellen är att vi går mot korruption, hur denna ska minskas inte åt andra hållet hur korruptionen verkar på samhället eller på WTO. Det två svartare pilarna symboliserar hur WTO och dess medlemskap påverkar korruptionen i Samhället.

Figur 4, WTO:s koppling till korruption via samhället

6. Slutsats och diskussion

I detta avslutande kapitel knyter vi nu åt säcken och svara på de frågeställningar som vi ställde i det första kapitlet. Vi för även en kort diskussion om analysen och våra slutsatser.

6.1 Slutsats

- Hur uppfattas korruptionen påverka företagsverksamheten i Vietnam?

Vi anser att samtliga företag och organisationer som medverkat i vår studie uppfattar att korruptionen påverkar företagsverksamheten i Vietnam negativt. Främst uppfattas företag som har samverkan med regeringen eller staten som de som i högsta grad drabbas av korruptionen. Alla företag anser dock påverkas mer eller mindre beroende på storlek, om det är inhemskt eller utländskt samt beroende på vilken bransch som de verkar inom.

Det sätt som korruptionen uppfattas påverka är genom att företagen tvingas till att betala mutor och andra oanade avgifter för att deras verksamhetsprocesser ska gå smidigt. Detta bidrar till ökade kostnader för företagen som är etablerade på den vietnamesiska marknaden.

- Hur bedöms WTO och dess medlemskap ha möjlighet att minska korruptionen i Vietnam?

WTO och dess medlemskap bedöms endast ha möjlighet att minska korruptionen via ökad transparens, öppenhet och tydligare spelregler. Den ökade tillväxten uppfattas på sikt leda till ökad välfärd, minskad fattigdom och därigenom minskad korruption. WTO:s möjligheter att minska korruptionen bedöms dock att ta långt tid eftersom reformerna tar lång tid att implementera och för att de sedan ska ge avkall.

Som framgick i analysen saknar WTO och dess medlemskap, såvida det inte är på grund av förbättrad ekonomi, inverknings på det politiska, sociala och det teknologiska planet. Vår slutsats är att WTO skulle behöva mer inflytande på politikområdet (P) och vi skulle vilja ha en pil i figur 4 mellan WTO och (P). För att skaffa detta inflytande krävs att WTO ska kunna utföra direkta sanktioner eller liknande verktyg för att få politiker i Vietnam att verkligen lyssna på deras förslag till förändringar. Vidare drar vi slutsatsen att det är lättare att influera

teknologiområdet (T) framför det sociala (S) i figur 4. Därför ser vi hellre att kraften och resurserna från WTO:s sida läggs på teknologitveckling och då framförallt för effektivisering med IT av deras administrativa system. För att påverka teknologi teknologiområdet ska WTO komma med informativa förslag istället för att genom krav och sanktioner försöka påverka. Dock kan man inte utelämna det sociala området (S) här måste till en förändring i vietnamesernas vanor och beteende. Detta är något som är väldigt svårt att få till stånd eftersom det är så djupt rotat och med citatet från Vietnamesiskt Företag förstår man tydligare att de har en helt annan syn på innebörden av korruption: ”I mean for example you pay a little bit extra money for the services, I don’t consider it as corruption”. Vår slutsats om det sociala området (S) blir därmed att detta är svårt att påverka.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

Vår studie har gjorts i angränsning till att Vietnam gått med i WTO, vilket betyder att vi får in vad folk tror om framtiden. Vidare studier på Vietnam och korruption hade varit intressanta när WTO och dess medlemskap fått genomsyra landet under en tid. Se till vilka förändringar som verkligen uppstår. Man skulle kunna snäva av studier till att endast innefatta ett av samhällsområdena, hur dessa ytterligare kan påverkas och hur de ska behandlas.

Framför allt forskning på hur man ska komma till rätta med samhällssynen på korruption, vilken vi poängterade skilde sig väldigt mycket från oss här i västerlandet.

Vår idé om att IT-stödda datasystem skulle kunna minska korruptionen i landet hade också varit ett intressant ämne att gå djupare på, se om denna idé verkligen stämmer.

När vi sett samband mellan WTO och korruption har vi bara sett påverkan från WTO mot minskad korruption. Vi har inte sett hur korruptionen påverkar WTO i sitt arbete med mera. Även detta hade varit en bra fortsatt forskning.

7. Källförteckning

7.1 Litteratur

Butler Kirt C, 2004 Multinational Finance, 3rd edition, South Western Collage Publishing

Bryman, Alan. & Bell, Emma, 2003 Business Research Methods, Oxford University Press, New York

Bryman, A. & Bell. E, 2005 Företagsekonomiska forskningsmetoder, LIBER, Sverige

Bryman, A, 2002 Samhällsvetenskapliga metoder, LIBER, Sverige

Engholm, C, 1995 Doing Business in the new Vietnam, Prentice Hall, New Jersey

Schot, 1996. Legal Aspects of Foreign Investments in the Socialist Republic of Vietnam, Kluwer Law International, Cornwall

Shapiro Alan C, 2003 Multinational Financial Management, 7th edition; John Wiley & Sons, Inc

7.2 Artiklar och Uppsatser

Henricson & Hult, 1999. Opportunities for Scandinavian companies in Vietnam.

Blomström Magnus, Kokko Ari, Sjöholm Fredrik; 2005; Drivkrafter för den ekonomiska utvecklingen i Asien; Regeringskansliet, Asien- och Oceanienheten Analysfunktionen

Stålgren Lisbeth Hellvin; 2004; Regeringskansliet

7.3 Internetkällor

10 benefits of the WTO trading system.

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/10ben_e/10b00_e.htm (2006-12-22)

Accession status Viet Nam.

http://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/a1_vietnam_e.htm (2006-12-15)

CIA Fact book

<https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/rankorder/2004rank.html> (2007-01-10)

Clare Harkey, Crisis dogs Vietnam congress, 2006

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/asia-pacific/4917466.stm> (2007-01-07)

Donors Show Strong Support For Vietnam's Poverty Reduction Efforts And The 2006 – 2010 Socio-Economic Development Plan, 2006

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/EASTASIAPACIFICEXT/VIETNAMEXTN/0,,contentMDK:21164081~menuPK:387571~pagePK:2865066~piPK:2865079~theSitePK:387565,00.html>

Exportrådet

www.swedishtrade.se/i_utlandet/landrapporter/vietnam.htm (2006-12-10)

International Country Risk Guide, 1999-2006

http://www.icrgonline.com/page.aspx?page=icrgmethods#Background_of_the_ICRG_Rating_System

IMF Vietnam Country report 2006

<http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=20136.0> (2006-12-17)

Measuring Corruption in Eastern Europe and Central Asia:

A Critique of the Cross-Country Indicators. World Bank Policy Research Working Paper 3968

http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2006/07/13/000016406_20060713140304/Rendered/PDF/wps3968.pdf (2006-12-09)

Mänskliga Rättigheter i Vietnam 2005, Utrikesdepartementet Regeringskansliet

http://www.manskligarattigheter.gov.se/dynamaster/file_archive/060202/1d500ac69223619ccdafae5978917036/Vietnam.pdf

Political Risk, Economic Risk and Financial Risk

www.duke.edu/~risk/pol/pol.htm

PRS Group

<http://www.prsgroup.com/icrg/icrg.html> (2006-11-28)

Regeringen

www.regeringen.se

Regeringshemsida.

<http://www.regeringen.se/sb/d/2654/a/14549;jsessionid=aFoy1aoKLNp5> (2006-12-14)

Riskmodeller

www.prsgroup.com

Svenska Ambassaden – Hanoi

http://www.swedenabroad.com/pages/start_9104.asp (2006-11-24)

TI Corruption Perceptions Index

http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/global/cpi

Trade and fight against corruption. Annex 1-2. 051221.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/In%20English/Trade_and_the_Fight_against_Corruption_Annex_1-2.pdf (2006-12-22)

Trade and fight against corruption. One Annex.

http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsområden/WTO/Handel%20och%20good%20governance/Trade_and_the_Fight_against_Corruption.pdf (2006-12-22)

Transparency International Corruption Perceptions Index 2006

<http://www.transparency.org>

UD sprider tips om mutor till svenska företag, Daniel Öhman, 2004

<http://www.sr.se/ekot/artikel.asp?artikel=378648>

Understanding the WTO.

http://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/tif_e.htm

U.S. Department of State

<http://www.state.gov/> (2006-11-23)

U.S. Library of Congress

<http://www.loc.gov/index.html> (2006-11-23)

Vietnam's commitments

http://www.wto.org/english/news_e/pres06_e/pr455_e.htm (2006-11-07)

Vietnam's commitments on services

<http://docsonline.wto.org/DDFDocuments/t/wt/acc/vnm48a2.doc> (2006-11-07)

Vietnam's Government and Donor Community Conduct Mid-year Review, 2006

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0,,contentMDK:20958752~menuPK:34466~pagePK:34370~piPK:34424~theSitePK:4607,00.html> (2006-11-07)

Världsbanken

www.doingbusiness.org

Webster Dictionary

<http://machaut.uchicago.edu/cgi-bin/WEBSTER.sh?word=Risk>(2007-01-10)

Working Party on the Accession of Viet Nam.

<http://docsonline.wto.org/imrd/directdoc.asp?DDFDdocuments/t/WT/ACC/VNM48.doc>.
(2006-11-17)

WTO

www.wto.org (2006-11-07)

WTO – Good government

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/10ben_e/10b10_e.htm
(2007-01-10)

WTO:s hemsida.

http://www.wto.org/english/news_e/news06_e/acc_vietnam_12dec06_e.htm (2006-12-14)

7.4 Intervjuer

Exportrådet, 2006-12-17

Kommersakollegiet, 2006-12-20

Svenskt Företag Vietnam, 2006-12-18

Svenskt Företag i Vietnam, 2006-12-18

Vietnamesiskt Företag, 2006-12-15

Universitetslektor vid Lunds Universitet, 2006-11-22

7.5 Enkät

<https://websurvey.textalk.se/start.php?ID=17105>

8. Bilagor

8.1 Frågor till Universitetslektor vid Lunds universitet

Hur länge var du i Vietnam? Vad gjorde du där?

Hur förhåller man sig vietnameser till utländska investerare?

Har du följt utvecklingen med Vietnam och WTO? Vad tror du detta medlemskap innebär för landet?

Anser du att fler företag kommer att investera i Vietnam efter medlemskapet?

Vilka problem och risker möter svenska företag i Vietnam?

Hur ser du på korruptionen i landet? På vilken nivå anser du att korruptionen finns?

Hur påverkar detta företagen som vill investera i landet?

8.2 Intervjuguide för företag och organisationer

Grunddata;

- Verksam i Vietnam
- Position i företaget
- Verksam på nuvarande position
- Typ av företag

Korruption

- Gestaltning
- Orsak
- Påverkan
- Hur arbeta mot
- Hur hantera

WTO

- Företagsklimatet
- Påverkan på korruptionen
- Allmänt/ I Vietnam
- Direkt/ Indirekt
- Redskap WTO har/inte har för att påverka korruption

WTO

- Företagsklimatet
- Påverkan på korruptionen
- Allmänt/ I Vietnam
- Direkt/ Indirekt
- Redskap WTO har/inte har för att påverka korruption

Andra faktorer

- Andra organisationer/länder påverkar korruptionen
- Hur arbetar Vietnams regering mot korruptionen?
- Åtgärder för att minska.

Vietnams framtid

- Hur ser ni på framtiden och korruptionen i Vietnam